

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 31.
1939. február 9., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă de editura ziarului Aradl Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938. Trib. Arad.

TIZEZREK

Özönlenek a felgöngyölt katalániai spanyol köztársasági front feladott hadállásából a francia határon át Perpignan felé. Az illusztrált napilapok első oldalán lélekbeemelően megrázó képeket látunk, amelyek pirenneusi völgyeket mutatnak, amelyeknek keskeny utvonalaiban most luxusautók és otromba tehergépkocsik torlódnak egymás hegyén hátán és ahol talpalatnyi hely van közöttük, ott fedetlen fejű, rongyos ruhájú férfiak, zilizált nők cipelik szegényes motyóikat a hátukon, a nyakukban bögő gyerek és a nyomoruság ez infernális képét még megrázóbbá teszi az arcon egyformán megkövült sötét kétségbeesés. Igen, ez a háború. A vesztesnek meg kell fizetnie az egész háborús számla árát és a szaldókon láthatatlanul szerepelnek ezeknek a döbbenetes fotóriporter pillanatfelvételeknek tragikus tömegei, a maguk minden egyéni, örök emberi nyomoruságaikkal egyetemben. Mindössze nem szokás róluk tudomást venni. Berard francia szenátor és a többi politikusok, akik Burgosban jártak, valamennyien az eleven élet színpadán látták azokat az eredeti jeleneteket, amelyekről mi csak a fotó útján értesülünk és a lélekmező menekülést teljes egészében tanulmányozhatták. A politika módszere azonban mások, az emberi sorsok száz ezreinek és millióinak kalkulációs művelései között, mint a humanitás. A politikusnak felülről kell szemlélnie az eseményeket, amelyek körülötte torlódnak, jajongva és pánikszerű felfordulásban. A francia politikus ez a nemzetközi erőviszonyok ujjalakulásán gyötrődik és saját hazája érdekeit tartja csak szem előtt, amidőn az első lépést teszi meg egy több éves, hibásnak bizonyult külpolitikai vonalvezetés megmáskítására. A katalániai menekültek tizezreinek hulláma elárasztja Délfranciaország határmenti falvait és városait, de ugyanekkor a francia diplomácia már a győztes Franco politikusaival tárgyal a kiérintendő új kapcsolatokról. Ez a nemzetközi politika ugynevezetten reális vonalvezetése. A menekültek tizezrei, az emberi nyomoruság tömegeinek megrázó hullámverése: ez a háború. A politikusok új paktumkötése; ez a béke. Mindkettő változása, egymást követő hullámzása jelenti ma Európa embermilliói számára a történelmet.

Mint Perpignanból jelentik, a köztársasági kormány elnöke, Negrin, továbbá külügyminisztere Del Vayo, el van szánva rá, hogy a köztársasági kormányzat megmaradt területén tovább folytassa az ellenállást és az egyre csökkenő kilátású áldatlan testvérharcot. Igaz, hogy Azana, a köztársaság elnöke elmenekült Katalóniából, s utána teherautószámra mentették át a katalán köztársaság birtokába jutott spanyol nemzeti kincseket, Greco, Velasquez, Zurbaran örökértékű festményeit és a spanyol köztársasági bank aranykészletét; ezeket nyilván újabb löszerszállítmányokra váltják majd be valamelyik francia, vagy svájci kereskedésben. A spanyol nemzet amely közel 3 éve gyilkolja önmagát a polgárháború csatáereiben, így veszti el ifjúsága virágjain kívül a nemzeti kincseinek legiavát is. Az ősi spanyol lovagvárok, anerre eddig a polgárháború apokalipszisének lovagjai robogtak, amugy is romokban hevernek. A legszebb spanyol városok középületeit, pálmafasorokkal szegélyezett széles sztrádái repülőbombák zúzták szerte. A köztársasági rémuralom megsemmisítette az általa birtokolt területeken mindazokat a pótolhatatlan értékeket, amiket a katolikus Spanyolország ősi egyháza az elmúlt századok során emelt. A polgári rétegek életfeltételeit új teoretikusok rombolták össze, a nép elvérzett a sziklás frontokon. Mi maradt meg tehát még Spanyolországnak, az ujjászületés, ujjáépülés egyetlen komoly összefogó reménységén kívül. És most ezt a reménységet is megsemmisüléssel fenyegeti a féligvert köztársasági uralom fanatikus gyűlölete.

Az európai nagyhatalmak Angliával és Olaszországgal az élükön, joggal láthatják elérkezettnek az időt az intervencióra. London hajlandó

A kormány szózata az ország lakosságához

Bucurestiből jelentik: A kormány tegnap intézte első szózatát az ország lakosságához, amelyben programját ismerteti. A szózatot, amelyet az ország minden részében kifüggesztettek. Cristea Miron patriárka miniszterelnök, Calinescu helyettes miniszterelnök és a kormány többi tagja írta alá.

A szózatban a kormány ismerteti Románia kül- és belpolitikájának irányelveit és azokat a teremtő terveket, amelyek a nemzeti ujjászületés kormányától indultak ki. A szózat hivatkozik arra, hogy több, mint négy millió ember felelt a felhívásra és iratkozott be a nemzeti ujjászületés frontjába.

Románia békepolitikát folytat, amely Öfelsége II. Carol király magas vezetése alatt áll. Öfelsége a király biztosítja a külpolitikának annyira szükséges folytonosságát. A kormány egyik legfőbb gondja a hadsereg. A tisztek helyzetét meg fogják javítani, a hadsereget a legmodernebb felszereléssel látják el, míg a repülőgépek számát emelik és a tengerészetnél új hajókat rendelnek. Ami a pénzügyi természetű intézkedéseket illeti, azokat a pénzügyi méltányosság szellemében fogantatják. A nemzeti pénzt erélyesen meg fogják védeni és hozzálátnak az ipari termelés fokozásához. Az eddigi bányarendszert módosítják. A nemzeti tevékenység minden terén az olcsó hitelek politikáját minél szélesebb alapon alkalmazzák. A mezőgazdasági termelést megjavítják, míg a földműves életkörülményeinek javítására minden lehetőséget megtesznek. A százhatszáz földök eddigi kiterjedését szélesítik és odatörekednek, hogy a földműves a búzát minél jobb áron értékesíthesse. Hasonlóképpen igen nagy kiterjedésű közmunkákba kezdenek, az utak számát emelik és a meglévőket javítják. Ugyancsak feljavítják a posta, a távíró és telefon működését.

A kormány a falu egészségügyének azt a figyelmet szenteli, amelyet fontosságánál fogva megérdemel. Az egyes helytartóságok területén új kórházakat építenek. A malária leküzdésére maláriaellenes állomásokot állítanak fel.

Az anyák és gyermekek védelme az illetékes tényezők részéről a legnagyobb figyelemben fog részesülni. Az egész országban újabb háromszáz dispensáret állítanak fel a gyermekvédelem fokozására. Bucuresti új egészségügyi szervezetet kap.

Az ipari hitelt átalakítják. A nemzeti munka elsőbbségét a megillető figyelemben részesítik. Az elemi iskolai és középiskolai oktatást véglegesen megoldják. Az érdemes tanárokat megjutalmazzák.

Az igazságügyminiszteriumban folytatják a törvények egységesítésére és a legfelsőbb semmitőszék megreformálására megkezdett munkát. A kultusz- és szépművészeti miniszterium hatalmas programot dolgozott ki, amelyet megvalósítanak. A közbizonyt leltározák.

A kisebbségi miniszter kinevezése a kormány elhatározottságát bizonyítja, amellyel a történelmi kisebbségek jogait biztosítani kívánja. megengedvén minden fajl, nyelv vagy teletekezeti jellegzetességük szabad fejlesztését őszinte és lojális együttműködés keretében a román állam megerősítése és fejlesztése érdekében. Azok a kisebbségek, amelyek közül egyesek spontán hozzájárulással, mások létrejött megegyezések alapján a nemzeti ujjászületés frontjába beléptek, ma vállalva haladnak a többségi nemzettel együtt és éppen ezért különleges érdekeik megvédésénél és tiszteletben tartásánál részünkről egyenlő gondoskodással számolhatnak. Igyekezetünk, melynek az ő igyekezetüknek is kell lennie, odairányul, hogy teljes megértéshez jussunk, amely kielégítse anyagi érdekeiket, de ne hozza őket ellentétbe az általános nemzeti érdekekkel. Reméljük, hogy ezt a célt elérjük, továbbra is feltételezve az őszinteséget és jóakaratot ugy az egyik, mint a másik részről.

A kormány tegnap minisztertanácsot tartott. Utána Calinescu Armand helyettes miniszterelnök hosszasan tanácskozott Miron Cristea miniszterelnökkel a kormány munka-programjáról.

Azana köztársasági elnök lemond, ha Negrin tovább folytatja a harcot

London. Negrin köztársasági miniszterelnök, a köztársasági Spanyolország londoni követe útján közölte, hogy Valenciában és Madridban újra alakítja kormányát és folytatja az ellenállást.

közvetíteni a nemzetiek egérfogójába került köztársasági hadsereg és Franco győzedelmes katonái között. Olaszország mindaddig nem vonja vissza légióit, míg a spanyol vértenger források ki nem apadnak. A katalán front teljes felgöngyölítésével a spanyol polgárháború sorsa katonailag eldőlt s a nemzetközi diplomácia sem vállalhatja tovább az értékpusztításnak felelősségét, annál is kevésbé, mert minél inkább kidomborodik a harcoló felek egyikének növekedő fölénye, an-

Del Vayo, a spanyol köztársaság külügyminisztere Junquerában fogadta az újságírókat. Kijelentette előttük, hogy a köztársasági kormány a küzdelmet a végsőkig folytatja. Azok az eszközök, amelyekkel a köztársasági

nál jobban válik nemzetközivé a Pirenneusi-félsziget területén folyó háború jelentősége. A nagy politikán a sor, hogy felszámolja a lezárt világnézeti csaták apparátusait, beszüntesse a romboló anyagok utánpótlásainak forrásait és minden biggadt eszközt felhasználjon arra, hogy a kialakult erőviszonyoknak megfelelően, állandósuljon a rend és mielőbb megkezdődhessék egy jobb sorsra érdemes, régi, európai kultúrtnép országának ujjáépítési folyamata.

spanyol kormány Spanyolország központi részében rendelkezik, elegendők ahhoz, hogy hónapokig harcolhasson. A köztársasági kormány bizik a végső sikerben, mert az egész spanyol nép vele van.

Perpignan. (Rador.) A Havas távirati figyelmesség közlése szerint jól értesült körök úgy tudják, hogy Azana köztársasági elnök kijelentette, hogy

amennyiben Negrin kormányelnök tovább akarja folytatni a háborút, lemond a köztársasági elnöki méltóságáról.

Annai tény, hogy az elnök és a miniszterelnök között a háború folytatását illetően, súlyos nézeteltérések merültek fel. Mindkét államférfinak egyöntetű a véleménye a következő bé-

Francó megszállja Minorca szigetét

Angol diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Franco tábornok közölte Londonnal, miszerint

megszállja Minorca szigetét,

és megszállást azonban idegen segítség nélkül hajtja végre és a sziget földjére csak spanyolok lépnek.

A Daily Telegraph diplomáciai levelezője szerint lehetséges, hogy az angol kormány hadihajót bocsájt a burgosi kormány képviselőinek rendelkezésére abból a célból, hogy ez Minorca szigetére utazzék a szigetnek a nemzetieknek való átadása végett.

Szajna tartomány hatóságai elhatározták, hogy 1 millió frank összeget bocsájtanak a spanyol menekültek rendelkezésére.

Berard szenátor kedvező véleménye a nemzeti Spanyolországról

Bonnet külügyminiszter ma délelőtt kihallgatáson fogadta a nemzeti Spanyolországból visszatért Berard volt minisztert, aki a francia kormány nevében Burgosban tárgyalást

Bonnet: „Franciaország nem enged át területeket“

Párisból jelentik: Bonnet külügyminiszter a külpolitikai vita során hatalmas beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a kitűzött cél egyszerű:

— Mindenek előtt meg akarjuk óvni területeinket és birodalmunkat, de Franciaország nem korlátozhatja diplomáciai cselekedeteit a maga területén és a maga birodalmában. Nem mondhat le az őt megillető befolyásról a világ más részében és nem engedheti meg, hogy nagyhatalmi szerepét elbírják vagy korlátozzák.

— Franciaország — folytatta a külügyminiszter — mindig messzemenő türelemmel szemlélte más nemzetek politikai rendszereit. Franciaország mindig tanujelét adta annak, hogy Németországgal meg akar egyezni. Ennek az akaratának újabb bizonyítékát adta a müncheni egyezmény alkalmával. Franciaország mindent elkövetett, hogy ren-

kefeltételekben:

1. Az ország területi függetlenségének biztosítása.

2. Politikai megtorlások mellőzése.

Negrin miniszterelnök úgy véli, hogyha Franco tábornok nem fogadná el ezeket a békefeltételeket, a háborút folytatni kell. Azana elnök véleménye viszont az, hogy a további ellenállás nem hozna újabb eredményeket, így célszerűbb véget vetni a vérontásnak.

A Daily Telegraph párisi jelentése szerint a spanyol köztársasági kormány tagjainak nagyrésze hajlandó Közép Spanyolország átengedésére azzal a feltétellel, hogy a nemzetiek nem alkalmaznak ellenük megtorlásokat.

folytatott Franco kormányával. Berard a külügyminiszternél tett látogatása után Daladier miniszterelnököt is felkereste.

Leon Berard szenátor mielőtt a külügyminiszter kabinetirodájába belépett volna, nyilatkozott az újságírók előtt és meglepődését fejezte ki a nemzeti spanyol hatóságok által tanusított rendkívül barátságos magatartás felett. A szenátort meleg fogadtatásban részesítették.

— Egy nyugodt és lelkes országot láttam — mondotta Berard szenátor — olyan országot, amilyennek Spanyolországnak kell lennie.

A továbbiakban kijelentette, hogy a menekültek ügyében a nemzetiek kedvező magatartást tanusítanak, amennyiben hajlandók a francia területre menekült gyermekeket, nőket és aggodat-visszafogadni. Ami a milicisták sorsát illeti, Burgos bizonyos feltételeket köt ki. Berard szenátor nem találkozott Franco tábornokkal, aki a kataloniai fronton van jelenleg.

de az Olaszország és Franciaország között támadt nézeteltéréseket. Szilárdan hiszi, hogy a dolgok természete és maguk a népek is óhajják Franciaország és Olaszország barátságát. Ezt a két nemzet szellemé, nyelve és kultúrája, tehát ez a hármasság lehetővé teszi. Ez a közösség megkívánja, hogy Franciaország világosan megmagyarázza álláspontját. December 19-én kormány nevében minden kétséget kizáróan nyilatkozatot tettem, amely szerint Franciaország soha sem egyezhetik bele abba, hogy csak egy talpalatnyi területet is átengedjen Olaszországnak. Minden kísérlet ilyen követelések megvalósítására, fegyverrel vagy más módon, Bizom abban, hogy ilyen képen világosan kifejezem Franciaország politikáját.

Bonnet külügyminiszter külpolitikai expozéjának további során a spanyol polgárháború kérdé-

sével foglalkozott és kijelentette, hogy Franciaország nem avatkozik bele ugyan más népek belügyeibe, Spanyolországnak azonban elsődleges hadászati fontossága van Franciaország számára az afrikai birtokával való összeköttetés szempontjából ezért nem engedhető meg, hogy bármelyik külföldi állam fenyegetse Spanyolország területi épségét és ezen keresztül Franciaország birtokait.

Franciaország és Anglia együttműködéséről szólva kijelentette a külügyminiszter, hogy az angol és francia diplomácia állandó egyetértésben és teljes összhangban dolgozik, mert a francia és angol birodalom érdekei minden világgrészen egyeznek.

A francia-amerikai viszonyra áttérve kijelentette Bonnet, hogy a három demokrata hatalom tudatában van mérhetetlen anyagi és erkölcsi erőnek és tudja: Semmiféle nemzet nem gondolhat arra, hogy uralma alá hajtja őket, ez a barátság azonban senkire nézve sem jelent fenyegetést.

Bonnet külügyminiszter ezután emlékeztetett Hitler beszédére, amelyben a német kancellár kijelentette, hogy a nemzeti szocializmus nem kivételes cikk és Németországnak semmi oka nincs arra, hogy háborút viseljen más államok ellen, mert azok demokraták. Ezt a kijelentést tehetjük mi is — folytatta a külügyminiszter. Rooseveltnemrég leszögezte, hogy meg kell élnünk a világkereskedelmet és korlátozni kell a fegyverkezést. A kormányoknak egy napon foglalkozniuk kell ezzel a kérdéssel, hacsak nem akarnak csödbe és háborúba rohanni. Franciaország mindenestre készen áll ilyen megbeszélésre.

A külügyminiszter beszédének utolsó részében rámutatott arra, hogy Franciaországnak választania kell: Háborút akar-e, vagy fenn akarja tartani a békét? A jövő kétségtelenül új nehézségeket rejt magában, a kormány azonban arra törekszik, hogy ezeket megoldja.

A szenátus a külpolitikai vita lezajlása után 210 szavazattal 16 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

Kedvező berlini visszhang

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz hosszasan foglalkozik Bonnet francia külügyminiszternek a szenátusban elmondott külpolitikai beszédével és a cikk írója megállapítja, hogy Németországban bizonyára általános helyeslésre talált, amikor a francia külügyminiszter fenntartás nélkül a német-francia nyilatkozat alapjára helyezkedett. Kiemeli a lap, hogy Bonnet hangsúlyozta: egyetlen francia sem akad, aki ne egész szívvvel, lélekkel kívánja a francia-német jömegértést. Ez kielégítő — folytatta a cikkíró — de nehezen fogadhatnánk el Bonnet külügyminiszter azon tételét, hogy Franciaország a lefegyverezett, gyenge Németországgal is békülékenyen bánt.

A francia kormány — így szól a továbbiakban a cikk — aligha számíthat Róma hozzájárulására ama kijelentéssel kapcsolatban, hogy Franciaország nem mulasztotta el az alkalmat az Olaszország irányában mutatkozó félreértések elsimítására.

Céli emlék

Irtá: HELTAI JENŐ

Új mellém a kandallóhoz...
Ölnék, ülnék, de hova lett a kandalló ebből a központi fűtéses világból? Pedig éppen ma nagy szükségem lett volna rá, régi irásokat, leveleket akartam megsemmisíteni. Milyen előkelő, szép megoldás lett volna, ha a kandallóban hamvasztom el őket, ahogy az érzelmes hős vagy a világ hívságaiból kiábrándult filozófus a régi regényekben számtalanszor megtette! És ehhez a piros lobogáshoz mérten a pusztulásra ítélt irásnak micsoda száraz, szürke halála a papirkosár!

Az ifjú álmok idején, nyomoruságos párisi hónapok szobámban sokáig élveztem a kandalló gyönyöreit. Egyéniség nélkül való, közismert kis francia kandalló volt, aranyrámás tükörrel támaszkodott a fal virágos tapétájához. Márvány-párkányán a hagyományos empire-óra mutatta volna az időt, ha járt volna. A kandallóban ritkán égett a tűz. Inkább szimbólum volt, mint fűtőttest. Nyáron nem volt vele semmi baj. Megadással, engedelmesen tűrte, hogy kis kézitáskámat, lakcipőmet és jobb sorsra érdemes cilinderemet elhelyezzem benne. E közé a három értéktárgy közé hajigáltam az elszítt cigarettát. Zord időkben visszaszívtam, maradék dohányát pipába tömtem.

A kandalló türelme és közönye látszat volt csak. Amikor beköszöntött a tél, folszabadultak benne a rejtett indulatok. Ellenségesen meredt rám, üres, sötét száját éhesen, követelőzőn tátogatta, azt mímelve, hogy jobban fázik, mint én. Dermesz-

tően hideg volt ez a tél, ami annál jobban sujtott, mert a pénzpiac lanyhasága következtében kávéházba sem tudtam már menni, kénytelen voltam egész nap otthon ülni a fűtetlen szobában. Viharvert Noe, reggeltől estig mohón kémleltem, mikor jön a postagalamb, szájában a hazai pénzesutalvánnyal. A galamb késett. Elkeseredetten és didegelve akkor írtam meg első regényemet, a Száműzötteket, amelynek helyesebb címe az lett volna: „A hideg hatása a magyar irodalomra a huszadik század elején.“

Aki a kandalló lélektanát ismeri, tudja, hogy a föld kerekén nincs a kandallónál önzőbb szörnyeteg. Ennenmagát fűti csak, a szobát nem. Az én kandallóm a többenél is fukarabb és gonoszabb volt, gyűlölt, ahogy én gyűlöltem őt. Ha egyszer egyszer betömtem száját aprófával, irtalmatlanul megbüntettet azért, mert előbb hetekig koplaltattam. Habzsolta, falta a fát, ő maga ette meg az egész meleget, nekem egy falatot sem adott belőle. Ezzel bosszulta meg nyári megaláztatásait, szemtelenül vigyorgott, pattogott: leszoktattál arról, hogy melengesselek, eltérítettél igazi hívásomtól, átkepeztél, lakcipőt és cilindert tartottál bennem. Fagyj meg!

Kis asztalomat odahúztam a tüzhöz, írni kezdtem. Lábam alatt az asztal alatt bedugtam a kandalló torkába... fulj meg! De ujjaim meggémberedtek, vacogott a fogam. Akkor átmentem az asztal jobboldalára. Helyzetem csakhamar elviselhetetlenné vált ott is, jobbról ugyan fölmelegedtem egy kicsit, de balról annál jobban fáztam. Azután átkerültem. Lassan-lassan körülültem az asztalt, miközben a régi peripatetikuskokra gondoltam. Mi-

re regényemet befejeztem, kítavaszkodott. Megszabadultam attól a kísértéstől, hogy a tűzbe dobjam, holott ez alkalmasint jól esett volna a kandallónak is, az irodalomnak is. Amikor elutaztam Párisból, leköttem a kandallót. Beismerem, nemtelen cselekedet volt, de az vesse rám az első követ, aki sosem bántalmazott védtelenül.

Sok-sok év múlva, már itthon, megismerkedtem egy kis kályhával. Aféle hordozható kis villanykályha volt, elmés új találmány. Megláltam, megszerettem, megvettem, hazavittem. Hideg tél volt akkor is, baj volt a szénrel meg a fával. Amilyen kegyetlen volt a kandalló, olyan jóságos és barátságos volt ez a kis kályha. Egyetlenegy baja volt csak: nem fűtött. Megvolt benne a jóindulat, de hiányzott belőle a melegség. Tehetségtelen költő volt, az isteni szikrával nem tudott mit csinálni, bágyadtan pislákol, amikor lángolnia kellett volna. Lekülsmeretesen fogyasztotta az áramot, de ugyan akkor éppen olyan lekiismeretesen fogyasztotta a meleget. Éjjel, amikor meggyújtottam, olyan szomorúan nézett rám, mint a fűtőtgető vadászra a kivénült beteg vizsla: hol vagyunk már attól, gazdám! Régi párisi kandallóm jutott eszembe, hogy röhögne most rajtam! És hogy ezt a felejtethetetlenül gonosz kandallót megleckéztessem, bebizonyítsam neki, hogy köpés ide, köpés oda, mégis csak finoman érző, nemes lélek vagyok, emberiség jó ember, aki meghálálja a kárba vesztett jószándékot, a reménytelen iparkodást is, megfogadtam a didergő kis villanykályhát, ágyamba emeltem, magam mellé fektettem, jól betakartam — és szívemhez szoritottam... hadd melegedjen szegényke!

Parecz Béla dr. volt kamarai képviselő vesz részt a Romániai Magyar Népközösség kolozsvári alakuló értekezletén

Aradváros magyarsága nevében

Minden magyar jelentkezzék a front magyar altagozatának összejárási helyiségeiben

Az aradi magyarság lankadatlan érdeklődéssel vonult fel a Nemzeti Újjászületés Frontjának magyar altagozati jelentkezői helyeihez, hogy a kormányval létesített egyezmény utasításának megfelelőleg.

Minél nagyobb számban iratkozzék fel a Front magyar altagozatának listáira.

Sokakat még mindig tévedésben tart az a tény, hogy már egy ízben akár a szakmai érdekeltségek keretei között, akár a városházán megnyitott jelentkezői irodában már egyszer jelentkeztek. Ez a tény ebben a pillanatban jelentheti azt, hogy a front szervezetébe fölveszik őket, de semmi esetre sem jelenti azt, hogy a magyar altagozat keretébe léptek. Aki férfi, vagy nő, a front altagozatának munkás tagja kíván lenni, az tartssa kötelességének, hogy a magyar altagozat összejárási helyiségeinek valamelyikében személyesen megjelenjen, az ott rendelkezésére bocsájtott nyilatkozatot töltsse ki és sajátkezűleg írja be nevét a magyar altagozat névlajstromába.

Aki ezt különböző magyarázattal indokolva,

ténylegesen elmulasztja megcselekedni az a magyar ember magára vessen.

A front magyar altagozatának országsszerte megindult szervezési mozgalmával párhuzamosan fog kibontakozni már a jövő hét első napjaiban a Romániai Magyar Népközösség felállításának munkája. Amint az Aradi Közlöny több ízben is részletesen beszámolt róla, Bánffy Miklós gróf a Romániai Magyar Népközösség elnöke,

február 11-ére, szombaton délelőtt 11 órára hívta össze az ország magyar intézményeinek, szervezeteinek eddigi vezetőit,

hogy a közös értekezleten a munkaprogram legelső teendőit megbeszéljék, a népközösségi szervezet irányelveit kialakítsák. A történelmi jelentőségű értekezleten, amely a kolozsvári, híres szépségű Bánffy-palotában elhelyezett Magyar Kaszinó helyiségében lesz, Aradváros és Aradmegye magyarságának képviselőitében Parecz Béla dr., volt országgyűlési képviselő vesz részt, amennyiben szerdán megkapta meghívóját az értekezletet előkészítő kolozsvári bizottságtól.

Mozgalom az önálló ujaradi járás helyreállítása érdekében

Emlékiratban kérték Marta Alexandru dr. királyi helytartótól Ujaradnak Temesmegyéhez való csatolását

Érdekes kezdeményezés foglalkoztatja néhány hete a temestartományi helytartóságot: Ujarad és néhány környékbeli község mozgalmat indított az önálló ujaradi járás helyreállítása és az ujonnan megszervezendő járásnak, Aradmegyétől Temesmegyéhez való átcsatolása érdekében. A mozgalom élén dr. Crisan Aurel ujaradi ügyvéd és dr. Popovici Stefan közjegyző állnak, akik a többi érdekelt községek vezetőembereivel együttesen emlékiratot szerkesztettek és azt személyesen nyújtották át dr. Marta Alexandru királyi helytartónak.

Az önálló ujaradi járást 1919-ben szüntették meg, ezzel azonban Ujarad nem szűnt meg mint járási székhely, mert az aradi központi járás továbbra is itt működött. Átcsoportosítás utján kilenc, a Maros balpartján lévő községet kivonták az Ujaradon működő járásszékhely hatásköréből, viszont a megmaradt községeken kívül a következő, a Maros jobb partján lévő községeket csatolták a járáshoz: Kürtöst, Kisiratost, Szentpált, Sofronyát, Csicsért, Mondorjakot, Óhalmot és Szabadhelyet. Ez az elrendezés — az ujaradi szempontjából — azért nem kedvező, mert a jobbparton fekvő községek nem gravitálnak közvetlenül a járásszékhelyre, miután egyrészt Arad közbe esik, másrészt pedig általában az a helyzet, hogy a járáshoz tartozó községek állami közigazgatás, pénzügyi és igazságszolgáltatási szempontból szétagozódnak, ami szintén nem szolgálja Ujarad érdekeit. A mozgalom célja tehát az, hogy a jobboldali községeket vonják ki az új járás hatásköréből, viszont csatolják vissza az ugyancsak baloldalon levő régebbi kilenc községet.

Két különböző áramlat egyesülve különben az önálló ujaradi járás megteremtéséért indult mozgalomban. Az egyik az Aradmegyétől való elcsatolást, a másik pedig az ujonnan szervezendő járásnak változatlanul Aradmegye közigazgatási keretében való meghagyását célozza. Az elszakadási tábor azonban lényegesen erősebb és egyre többen hangoztatják úgy Ujaradon, mint az érdekelt községekben, hogy meg kívánják szakítani a megye közösségi viszonyt Araddal. Az elszakadási törekvéseket igen érdekesen indokolta meg az Aradi Közlöny munkatársa előtt Popa Ioan, Ujarad jegyzője, aki a következőket mondta:

— Arad részéről semmit sem tettek annak érdekében, hogy a városnak Ujaraddal

való egyébként igen szerencsés szomszédsága éreztesse hatását. Ujaradot Arad részéről nagyon sok gáncoskodás és főképpen semmibevevés érte, hiszen emlékezzünk csak a legutóbbi piackonfliktusra, amikor az ujaradi kofák sztrájkba léptek és gondoljunk a közúti közlekedés terén támasztott állandó nehézségekre. Arad és Ujarad között a közúti közlekedés ma sem zavartalan, de az ujaradiak érdekeit semmibe sem véve már olyan intézkedéseket is hoztak, amelyek a jelenleginél sokkal rosszabb helyzetet teremtettek. Sérelemünk

Az angol birodalom több területét meg akarják nyitni a zsidók számára

Londonból jelentik: Az angol kormány előre elkészítette palesztinai tervét, amelyet csak abban az esetben terjeszt a konferencia elé, ha az arabok és a zsidók nem tudnak egymással megegyezni. Ugy tudják, hogy az angol kormány terve szerint a zsidó bevándorlókat csökkenteni fogják, de ugyanakkor megnyitják az angol birodalom több más területét a zsidók számára. A lapok azt írják, hogy Feysal emir igazságot fog követelni a zsidók számára. Dr. Weizmann változatlanul a palesztinai zsidó államot követeli annak a tervnek értelmében, amelyet Anglia egy évvel ezelőtt Palesztina három részre osztásával akart megvalósítani.

Jeruzsálem. Az angol katonai hatóságok rendeletet bocsájtottak ki, amely Shafed város lakosságára is kiterjed. Ennek értelmében a hatóságok szigorúan megtiltják az araboknak, hogy kezüket az uccán vagy a nyilvános

helyiségekben zsebükben tartsák. Ez a rendelet az esetleges merényletek megelőzésére szolgál.

Jeruzsálem. (Rador.) A londoni arab-zsidó kerekasztal konferencia megnyitása alkalmából a palesztinai zsidó nemzeti tanács táviratot küldött az angol fővárosban tartózkodó zsidó delegációnak. A távirat szövege szerint a palesztinai zsidóság egyöntetűen visszautasít minden olyan megoldást, amely a zsidóságot Palesztinában kisebbségnek nyilvánítaná és így megakadályozná a nemzeti otthon tovább építését. A palesztinai zsidó sajtó hasonló hangnemben ír.

A jövő hó végéig be kell fejezni az állampolgársági ügyeket

Bucurestiből jelentik: A bíróságok utasítást kaptak az igazságügyminiszteriumtól, hogy március 31-ig fejezzék be az összes állampolgársági felülvizsgálati ügyeket, Mostantól kezdve csak 10 napos határidőket tűzhetnek ki.

URANIA premiermozgó TEL: 12-82

Az eddig készült legnagyobb olrkusfilm!

HARRY PIEL

„Emberek, állatok, szenzációk”

Nagyzenabáru, izgalmas, látványos.

5, 7.15 és 9.15 órákor.

„Metro” híradó

AZ IMPOTENCIA

legyőzhető

RETON

TABLETAKKAL

A horvátok szerepe Jugoszlávia belpolitikai válságában és külpolitikai magatartásában

A jugoszláv kormányválság a párisi és londoni sajtó egyhangú beállítása szerint a horvát-kérdésből fakadt ki. Horvát-kérdés mindig volt, mióta a jugoszláv állam megalakult, sok izgalmas és véres fejtegeté játszódtott már le, de az utóbbi években a világ közvéleménye elfelejtkezett róla, mert látszólag sokkal fontosabb problémák letaszították a napirendről. Bent Jugoszláviában azonban elevenen élt mindenkor és valahányszor képviselőválasztások voltak Jugoszláviában, a horvátok mindig maradéktalanul egységeseknek bizonyultak. A demokrata világ sajtója a csehszlovákiai események óta óvatosan célzott rá, hogy ezeknek hatása nem maradhat el Jugoszláviában. Szlovákia önálló állammá alakult a csehszlovák köztársaságon belül, holott a szlovákok soha nem alkottak sem önálló, sem tartományi jellegű államot. Ezzel szemben Horvátország a történelem során szuverén királyság, majd a magyar imperiumban tartományi önkormányzatu társország volt, amelynek élén a horvát bán állott és belső közigazgatási, közoktatási, igazságügyi kérdéseit maga intézte. A tartománygyűlésnek a horvát bán és az osztályfőnökök felelősek voltak. A magyarországi választásokban a horvátok nem vettek részt, hanem csak a saját tartománygyűlési választásokon és ebből a tartománygyűlésből delegáltak negyven képviselőt a budapesti parlamentbe, ahol teljesjogi képviselők voltak, de csupán azokban az ügyekben, amelyek Magyarországot és Horvátországot közösen érintették. Joguk volt horvátul beszélni.

A horvátok azonban soha nem hagyták fel az azal a törekvéssel, hogy elszakadjanak Magyarországtól és délszláv államot alkossanak, akár egyedül, akár a szerbekkel együtt.

A korfui egyezmény

A világháború hozta meg erre az alkalmat. Minél beljebb ment az osztrák-magyar monarchia a háborúba és minél valószínűbb volt az antant-hatalmak győzelme, annál szorosabbá vált a kapcsolat a horvátok és a szerbek között. A katasztrófa után a horvátok teljesen együttműködtek a szerbekkel és az első jugoszláv kormány külügyminisztere, Trumbić, horvát volt. Horvátország azonban mint önálló ország, amelynek önmeghatározási joga volna, semmiféle nemzetközi szerző-

désben nem nyert elismerést, noha a horvát nemzet 1919. májusában 160.000 aláírással ellátott petícióval fordult a békekonferenciához, amelyben a horvát nemzet önrendelkezési jogának elismerését kívánta.

Már a háború alatt megtörtént a közeledés a horvátok és szerbek között. A híres korfui egyezmény volt ennek az első dokumentuma 1917. július 20-án. Ebben szögezik le a horvátok, hogy készek Szerbiával közös államban egyesülni, megfelelő feltételek mellett.

Az osztrák-magyar hadsereg összeomlása, 1918. október 29-én, a horvátok kikiáltották elszakadásukat Ausztria-Magyarországtól, valamint Horvátország, Szlavónia és Dalmácia teljes állami szuverenitását és a Habsburg-uralom helyébe megalkották a Zágrábi Nemzeti Tanácsot. Ez a tanács másnap, október 30-án kinevezte a horvát kormányt, minden miniszteri reszort részére. Ez a kormány a bán elnökletével átvette az imperiumot és mint parlamentáris köztársaság lépett a porondra. Mindig Dalmácia nevében is beszélt, mert Dalmáciát a horvátok teljes egészében maguknak vindikálták. Az olasz-horvát érzelmi ellentét ma is abból fakad, hogy Fiume és Dalmácia egyrésze Olaszországnak jutott.

A horvátok szerint e független Horvátország köré tömörültek csakhamar és egyesültek a szlovének, szerbek és horvátok államába: Bosznia, Hercegovina, Serajevo székhellyel), Szlovénia (Lai-bach székhellyel), végül a Bácska, Bámát és Baranya, az Ujvidéken székelő Nemzeti Tanács kormányzatával. Ezeket az autonóm kormányokat a Zágrábi Nemzeti Tanács nevezte ki. Zágrábban változatlanul együttmaradt az alkotmányozó nemzetgyűlésig a régi tartománygyűlési parlament.

Itt megjegyezzük, hogy nem tudjuk e percen ellenőrizni, vajjon csakugyan a horvátok neveztek-e ki ezeket a kormányokat. Ők maguk azonban így adják elő abban a nagyszabású emlékiratban, amit a nagyszerb rezsim ellen 1922. augusztus 13-án a Népszövetséghez benyújtottak. Bajos azonban elhinni, hogy például az ujvidéki szerb nemzeti tanácsot miért nevezték volna ki a horvátok. Ezek a nemzeti tanácsok megalakultak saját maguktól is, amint azt Erdélyben a Román Nemzeti Tanácsnál láttuk.

Kikiáltják a jugoszláv királyságot

Ezekkel az ideiglenes kormányokkal Pasic, szerb miniszterelnök Genfben 1918. novemberében tárgyalásokat folytatott a teljes egyenjogúság elve alapján. Ezek a tárgyalások november 12-én fejeződtek be a genfi konvencióban, amely szerint a szerbek, horvátok és szlovének egységes alkotmányozó nemzetgyűlést fognak egybe hívni és addig is két állam áll fenn, az egyik a szerb királyság Belgrád székhellyel, a másik a szerbek-horvátok-szlovének állama, Zágráb székhellyel. Ez a két állam fog később egyesülni, olyképpen, hogy a közös kormányban mindig egyforma arányban foglalnak helyet a két állam miniszterei. Ezt a konvenciót aláírta nemcsak Pasic, hanem az összes szerb parlamentáris csoportok megbízottai is.

A horvát országgyűlés egyébként már 1918. október 29-én kinyilatkoztatta, hogy kész Szerbiával és Montenegróval a korfui paktum értelmében egységes állam keretébe lépni, azzal a feltétellel, ha az alkotmányozó nemzetgyűlésig nem érintik azoknak az országrészeknek szervezetét és politikai jogállását, amelyek az osztrák-magyar monarchiához tartoztak. Azt is kikötötték, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlésen nem határoznak az egyénekenkénti szövazatok, hanem az egyes népgyűlések döntései. Ami azt jelentette, hogy az alkotmányt nem lehet megszavazniok a képviselőknek majd saját tetszésük szerint, hanem okvetlenül figyelembe kell venni azokat a proklamációkat, melyekben a Habsburg-monarchiától elszakadt egyes országrészek külön népgyűlései a maguk feltételeit belefoglalták.

1918. decembe 1-én alakult meg az SHS-állam, amelyet utóbb Jugoszláviának neveztek el. Az államszervezet nem vette figyelembe a genfi konvenciót. Nem csinált federatív államot, amely két részből állana: a régi Szerbiából és Horvát-Szlavon-Dalmát országból, hanem egységes szerb-horvát-szlovén államot, sőt az egységes állam kormányába sem vette fel fele-fele arányban a minisztereket a tervezett két szövetségi országból.

Igaz, hogy a belgrádi kormány kötelezte magát ennek az utóbbi feltételnek a teljesítésére és ennek folytán a Zágrábi Horvát Nemzeti Tanács horvát tagjai is hozzájárultak az SHS-királyság kikiáltásához. A horvátok későbbben kétségbe vonták ennek a határozatnak a jogerejét azzal, hogy csupán nyolc tag járult hozzá az SHS-királyság kikiáltásához, holott a horvát országgyűlésnek kilencven tagja volt, a horvát országgyűlés teljes ülése ezt sohasem ratifikálta és maga Radics István, a horvát parasztpárt vezére, a királyság kihirdetése ellen szavazott, sőt olyan indítványt terjesztett elő, amely a horvát történelmi fejlődéssel és egyben a jugoszláv nemzeti ideállal is harmóniában áll,

vagyis Horvátország önállóságát kívánta, a jugoszláv állam keretén belül, Radics javaslata azóta a horvátok nemzeti és politikai programjaként él és szerepel.

Egy mozdonyvezető súlyos szerencsétlensége

Constantából jelentik: Súlyos szerencsétlenség érte Plosteanu Vasile mozdonyvezetőt. Plosteanu tegnap délután a 9001-es számú szelvényvonatot vezette Bucurestiből Constanta felé. Utközben a mozdonyvezető észrevette, hogy egyes kisebb alkatrészek nem működnek megfelelően, s ezért még mielőtt Constantara ért volna, meg akarta javítani. Plosteanu Vasile elhagyta fülkáját és a robogó mozdony peremére merészkedett, hogy az ott dolgozó

szerkezet működését megfigyelje. Egy erős kanyarnál Plosteanu lezuhant a mozdonyról. Az utasok közül többen látták a szerencsétlenséget és ezért meghúzták a vészféket, majd a rendkívül súlyosan sebesült embert elhelyezték a vonatban, amelyet a fűtő vezetett Constantaig, ahol Plosteanút kórházba szállították. Miután hátgerince is eltört, azonkívül koponyaalapú törést is szenvedett, életbenmaradásához nincs remény.

A párisi puderdivat új színváltozatai

EGY HIRNEVES FRANCIA SZÉPSÉG SPECIÁLISTA

alantiakban

értékes szaktanácsokat ad.

A puder színváltozataiban, ép úgy mint a ruha- és kalap-kreációkban, Páris írnyítja a divatot. Ép ezért a Tokalon puder új és csodálatos változatait is hírneves francia speciálista kreálta.

* *Naturelle* - nagyon szép, meleg színváltozás, amely csodálatosan fiatalos arcot ad és minden típushoz illik.

* *Ocre* - nagyon kedves „matt”, sötétebb árnyalatú ad, most nagyon divatos Párisban.

* *Rachel* - az álmodozó, gyengéd asszonyok bársnyos, nagyon szép arczínét idézi elő, Speciális esti színváltozat.

Próbálja ki az összes elbájoló színváltozatokat!

Sajnos igen sok asszony olyan puder színváltozatot használ, amely nem illik arcboréhez. Ez durva, tulságosan „kikészített” benyomást tesz. Egyetlen biztos mód a megfelelő színváltozat megtalálására, ha egyik színváltozatot a jobb, a másikat pedig a bal arcon próbáljuk ki. Szívesen elküldjük Önnek ingyen a híres párisi Tokalon puder új színváltozatait, hogy megcsinálhassa ezt a kísérletet. Küldünk Önnek 4 csomag különböző színváltozatu pudert és 9 tubus Tokalon krémet (éjszakai és nappali krémet). Küldje be pontos címét, valamint 15.-, lejt szállítási költségre a következő címre: Serviciul Publicității Tk. Sectia 13 - M Bucuresti I, Str. Sft. Ionică Nr. 8.

CORSO

Ma premier!

3, 5, 7.15, 9.15 órákor

GAAL FRANCI egyetlen ideai filmje:

„Párisi nászut”

Főszereplők: BING CROSBY, AKIM TAMIROFF és EDWARD E. HORTON.

SIRALOMVÖLGYE

A délamerikai borzalmas földrengésről csak most lehet áttekinthető képet kapni. Chile nyugati partjain Antuco és Copahue vulkánok menti völgyben öt nagy város teljesen elpusztult. Mult hét közepén rövid három perc alatt több ember halt meg Chilében, mint amennyi a spanyol polgárháborúban fél év alatt. Körülbelül negyvenöt-ezer a halálos áldozatok száma, százezer főre becsülik azokat a szerencsétlen megmenekülteket, akik majdnem mind könnyebb, vagy súlyosabb sebesülést szenvedtek.

Ez volna az emberéletben esett kár, amelyet anvagi mértékkel felmérni nem lehet. De a vagyoni veszteség is szinte felbecsülhetetlen. Elsősorban itt van maga Concepcion városa, amely a Csendes óceán parján fekvő és Chilének harmadik legnagyobb városa volt. Százhatvanezer főnyi lakossága közül negyvenezernek a sorsáról nem tudnak. Az egész város rombadőlt, kivéve néhány épületet, amelyek az utolsó időkben földrengés-biztosan épültek.

De az ilyen épületek száma igen kevés. Ezek közé kell sorolni a Banco Central palotáját, a Plaza-hotelt és azt a pár modern villát, amelyet a módosabb polgárok építettek vasbetonból.

De rombadőlt a gyönyörű katedrális, valamint vasuti és országuti hid. Az országutak használhatatlanná váltak. A kikötő gátjai összetöredtek és mázsás uszályok között a döglött halak ezer és ezernyi tolnáji tömege rothad most. Concepcion pusztulása nemcsak magát a város lakosságát sújtotta, hanem az egész síkság mezőgazdaságát. Ebbe a kikötőbe vezettek azok az országutak, amelyeken egy héttel ezelőtt még olyan furcsa és tarka élet volt. Bivalyfogatú gabonás szekerek békésen döcögtek az olcsó amerikai autók sorfalai között, amelyek szenet, salétromot és repülőgépeket szállítottak. Chile e gazdag termő vidékének nincs most kijárata a tengerhez. De ugyanilyen sorsra jutott Talcahuano városa is, amelynek pusztulásával szinte halálos csapást kapott Chile haditengerészete, amely legkülönb és legmodernebb volt a délamerikai államok flottái között. Ha igazak az első jelentések, akkor Chile megszűnt tengeri hatalom lenni.

A talcahuanoj flottabázis pusztulása egyszerűen mind nagy hátrány volt a mentési munkálatoknál is. Hiszen a hadihajókra hárult az a feladat, hogy a borzalom óráiban a tenger felől segítséget nyújtsanak a fedél nélkülieknek és a sulvosan sebesülteknek.

Nagy szerencse még a szerencsétlenség közben, hogy Concepcion közelében két angol cirkáló tartózkodott, amelyek látván a nagy összeomlást, a város segítségére siettek. Ezek az angol csatahajók rádió utján lármázták fel a délamerikai államok és az Egyesült-Államok hatóságait s a tengeren közlekedő többi hajókat. A földrengés oly erős és pusztító volt, hogy a katasztrófa sújtotta városok nem tudtak volna gyors segítséget kérni a külvilágtól. Hiszen ugyyszólván másodpercek alatt elpusztultak az összes közművek s így a táviróállomások is.

Az angol hadihajók segélykérő táviratára elsősorban Argentína és az Egyesült-Államok felől nagymennyiségű gyógyszer szállítmányt és élelmiszert indítottak gyorsan utnak. Egy nap múltán már egész Délamerika és Középamerika valamennyi állama egymással vetélkedett hogy a bajba jutott lakosságuk segítségét nyújtsanak.

A segélykérő táviratokat még Japánban is elfogták. A japán kormány utasította a Csendes óceán vizein tartózkodó kereskedelmi és hadihajókat, hogy haladéktalanul a szerencsétlenség színhelyére siessenek és tegyenek meg minden lehetőt.

Ezzel a japán kormány viszonzni akarta Chilének azt a tizenöt évvel ezelőtti baráti cselekedetét, hogy 1924-ben — amikor Tokio a földrengés áldozata lett — elsősorban chilei hajók jöttek Yokohama és Tokio segítségére.

Ha ezt a nagy pusztítást számhaverszük, szinte érthetetlennek látszik, hogy a földnek ily bizonytalan részén az ember gyökeret ver. Ez nem az első nagyszabású földrengés Chilében. Ugyanezen a vidéken immár negyedszer mozdult meg a föld az elmúlt kétszáz esztendő alatt. A régi feljegyzések szerint 1730-ban — amikor Concepcion még kétszáz házból álló település volt — a földrengés szintén percek alatt elpusztította. 1751-ben újabb földrengés rázta meg a várost, amely kimenetelében még sokkal borzalmasabb volt, mint a huszonegy év előtti. Ekkor a tenger is megmozdult és amit a földalatti erők épségben hagytak, azt a szökőár rombolta le.

Az új Concepcion városát tizenhat kilométerrel beljebb építették a tenger partjától, a Bio-Bio folyó torkolatához. Amikor a város szépen fejlődni kezdett, 1834-ben újabb földindulás volt, amely megint rombadöntötte a várost. Egész biztos, ha nem feküdne Concepcion város olyan fontos útvonal mentén, — amely a belső vidéket ugyyszólván csak ezen a helyen köti össze jól a tengerrel

Felkészítette a Philips Minivatt üzemeltetés

— felhagytak volna a várostelepítő kísérletezéssel.

De így az emberek kénytelenek voltak fejtelegteni a természet kiismerhetetlen törvényei

előtt és újból megépítették ezt a szép, életvidám és liktető életű várost, amely egy hete szintén már csak a történelemé.

MÉCS ALAJOS

Ujabb enyhítések a magyarországi zsidótörvény-javaslaton

Budapestről jelentik: A képviselőház együttes bizottsága tegnap délután a következő újabb enyhítéseket tett a zsidó-javaslaton:

Kiveszik a törvény rendelkezései alól mindazokat a volt tüzharcosokat, akik sebesülési érem viselésére jogosultak s legalább egy ízben kitüntetés kaptak. Továbbá azokat, akiket ezüst vagy arany vitézségi éremmel tüntettek ki, vagy ennél magasabb kitüntetés szereztek. Kiveszik az 50 százalékos hadirokkantakat, a hadjövgyveket, azokat, akik a forradalom idején nemzeti magatartásukért büntetést szenvedtek, valamint azok gyermekeit, akik ilyen tevékenység miatt életüket veszítették a forradalom és a kommunizmus alatt. Kiveszik a törvény rendelkezései alól a belső titkos tanácsosokat, a királyi titkos tanácsosokat és az egyetemi tanárokat. A mentesség azonban a mentesített személy ivadékaira nem terjed ki.

Az igazságügyminiszter végül hozzájárult ahhoz is, hogy mentesítse a törvény hatálya alól a volt zsidó hadifoglyokat.

Ujabb katonai hitelek Amerikában

Kifejlesztik az amerikai légi flottát

Newyork. (Rador.) A kongresszus katonai bizottsága jóváhagyta a Roosevelttel által nemzetvédelmi célokra kért 552.000.000 dolláros hitelt. Ebből az összegből fedezik többek között annak az 5500 repülőgépnél az előállítás költségeit, amelyek a szárazföldi léghaderő tartalékegységeit fogják képezni. Ennek a kiegészített szárazföldi léghaderőnek egyébként 200 ezer katonája és 40.000 tisztje lesz.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 18.

Előfizetési áraink:

Egész évre ... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre ... 420 ... || Egy hónapra 70 ...

UJ VISELET

tűnt fel az angol király sándringhami kastélyában; a gázálarca. Légi riadó volt a kastélyban és környékén és ez alkalomból a király, a királyné és a hercegnők gázálarcban vonultak le az óvóhelyre. Udvarképes lett tehát korunknak ez az egyre divatosabb és nagyon jellemző „ruhadarabja”. Udvarképes lett, mert az angol királyi udvar — bármily tisztelt és sérthetetlen is minden más tekintetben — nem teljesen gáz- és homba-biztos. A legközelebbi háborúban a gázlelők és a bombák nem nézik majd, „kit hogyan találnak”. A középkor királyai páncélt öltöttek, ha kitört a háború. — a mai királyoknak fel kell venniük a mai kor páncéllát, a gázálarcot. Sőt nemcsak nekik, hanem családjuknak is, ha háború fenyeget. De reméljük, hogy erre a háborúra nem fog sor kerülni. A világ népei békét akarnak, az uralkodók is békét akarnak, az államférfiak is békés szándékaikat hangsúlyozzák: nincs tehát semmi ok rá, hogy kitörjön az a háború, amelyet senki sem akar és amely ma már nem elkerülhetetlen eszköze az igazság érvényesülésének.

— **IDŐJÓSLAT.** Derülésre hajló idő és a hőmérséklet emelkedése várható.

— **ZÜRICH TÖZSZEZARLAT:** Páris 11.69 és fél, London 20.69 és háromnegyed, Newyork 441 és háromnegyed, Milánó 23.25, Amszterdam 238, Berlin 177.15, Prága 15.15, Varsó 83.65, Belgrád 10, București 3.37.

— A királyi palota miniszterének közleménye. Bucurestiből jelentik: A királyi palota minisztere március elsejéig felfüggesztette a kihallgatásokat.

— **Intézkedés a nemzeti ünnepekről.** Bucurestiből jelentik: Minisztertanácsi jegyzőkönyvvel elhatározták, hogy a nemzeti ünnepek és az uralkodócsalád tagjai tiszteletére előírt ünnepeken minden felekezet templomában istentiszteletet tartanak.

— **Gafencu külügyminiszter Varsóba készül.** Varsóból jelentik: Lengyel lapjelentések szerint Gafencu külügyminiszter március első felében Varsóba látogat, hogy tárgyalásokat folytasson Beck lengyel külügyminiszterrel.

— **A francia képviselőházban megalakult a „Románia barátai” című csoport.** Tegnap megalakult a francia képviselőházban a „Románia barátai” című csoport, melynek André Parmentier képviselő az elnöke. Üstélelbeli elnökei pedig Louis Marin, Pierre Taittinger. A csoport elhatározta, hogy a legközelebbi időben belül érintkezést keres Romániának Franciaországban élő képviselőivel és érélyes akciókat kezd a két latin nemzet között a baráti kapcsolatok további fenntartására.

— **Diplomáciai tea a bucuresti-nunciátuson a pápa trónralépésének évfordulóján.** Bucurestiből jelentik: Hétfőn délután az apostoli nunciátuson Cassulo Andrés pápai követ teát adott Pius pápa trónralépése alkalmából. Résztvettek a tea: Gafencu külügyminiszter, a diplomáciai terület tagjai, a külügyminisztérium vezető tisztviselői és sok más meghívott személyiség.

— **Eletfogytiglani kényszermunkára ítélték egy katonaszökevényt.** Craiováról jelentik: A helybeli katonai törvényszék érdekes ügyet tárgyalt. Sanea Haralambie, akit 30 évvel ezelőtt a 3-as Dorobanti-erzredhez osztottak be, 1909-ben megszökött. Most 30 év elteltével a szökevényt letartóztatták és bíróság elé állították. A szökevényt katonai törvényszék életfogytiglani kényszermunkára ítélte.

— **Amerika átadta egyik lejtett hadititkát Angliának.** Newyorkból jelentik: A Hearst-lapok szenzációként jelentik hogy az USA kormány átadta Angliának egyik legfontosabb hadititkát, a legújabb repülőgépek felhajtó-készülék konstrukcióját. Ezzel a készülékkel sokkal gyorsabban meg lehet állapítani a repülőgépek közepességét és irányát, mint az eddigi eszközökkel.

— **Francia újságírók Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: A jövő hétfőn Emil Bure, a „L'Ordre” igazgatója és Paul Morand író a fővárosba érkeznek.

— **Lemond a csehszlovák Nemzeti Bank elnöke.** Prágából jelentik: Dr. English volt csehszlovák pénzügyminiszter, a cseh Nemzeti Bank elnöke hír szerint lemond állásáról és ismét elfoglalja régi tanszékét a brünni cseh egyetemen. Ugy tudják, hogy távozása nem tiszta áriaszarmazásával függ össze.

— **Uj pénzügyigazgató Temesváron.** Temesvárról jelentik: A pénzügyminiszterium a befizetések és kifizetések temesvári pénzügyigazgatóságának élére Ciologa Emil dr. pénzügyigazgatót nevezte ki Ciologa kitűnően képzett és kipróbált szakember, aki Nagyváradon és Kolozsváron is értékes munkásságot fejtett ki.

— **Japán képviseli Magyarországot érdekelte a Szovjetben.** Londonból jelentik: A Reuter-iroda tokiói értesülés alapján közli, hogy a közvetlen külképviseleti viszony megszaktatása után Magyarország érdekelte a Szovjetben a moszkvai japán nagykövetség képviseli és a magyarvonatkozósa diplomáciai ügyek irányítását a japán nagykövet vette át.

— **Működnek a kínai terroristák.** Sanghaiból jelentik: Két nap alatt a negyedik gyilkosságot követték el a terroristák. Legutóbb egy fiatal kínai detektívöt öltek meg, aki a japánok szolgálatában állott.

Egy színes csodadoktor

Fokvárosból jelentik: A délafrikai Durban rendőrsége jeljelentések következtében házkutatást tartott egy Alexander nevű busztorlódi bűnözőtől varázsló lakásán, ahol amerikai méretű, modern kurzslőüzemet találtak. A varázsló, aki azzal védekezett, hogy kizárólag benszülötteket kezel, naponként átlag 500 levelet kap: ezek feldolgozásához 12 titkárt tart; betegelt nikkilveretű villamos „csodaeszközökkel” tulzsujolt rendelésben fogadja, varázsló és csodaszereit saját gyártólapon készített villamosüzemi gépekkel. A rendőrség faggatására eljött mosolyival jellette: „Könnyű manapság sok nézti keresni, ha érti az ember a módját”.

— **Hólavina Japánban.** Tokióból jelentik: Sugino falura hólavina zuhant, amely megölt tíz személyt, tizet pedig megsebesített. Nyolcvan embert sikerült megmenteni.

— **Az árokba fordultak a vándor színtársulat szerekei.** Marosvásárhelyről jelentik: Csaknem végzetes kimeneteli szerencsétlenség történt Erdőszentgyörgy község közelében egy költöző színtársulat tagjaival. Székely Sándor színigazgató és társulata falu-zás közben, — öt szekérre felcsomagolt színházi szerelvényeivel — Etédrol Erdőszentgyörgyre igyekezett. A lovak útközben megvadultak, elragadták a szekereket, amelyeken a társulat tagjai is ültek. A szekerek közül több az árokba fordult s a raita ülők részint súlyosan, részint könnyebben megsebesültek. Baróti Jenő színészt súlyos sérüléseivel be kellett szállítani a marosvásárhelyi kórházba míg Székely Danicát és Székely Sándornét Aradra szállították gyógykezelés végett.

AUFRICHT PATILEP
Str. Dim. Raicu 15-17
ajánlja a: roz bukk, cser és gyertyán **TÜZIFAIT**
legalcsóbb árban. Telefon 10-69.
Pontos kiszolgálás.

— **„Sziámi ikreket” szült egy temesvári asszony.** Temesvárról jelentik: A Fehér Keresz kórházban Král Rozália huszonöt éves munkásasszony „sziámi ikreket” szült. Az újszülöttek lányok és az orvosok megállapítása szerint hastáji részükön vannak egymáshoz növe. A szülés rendkívül súlyos volt és az ikrek holtan jöttek a világra, míg az anya életét is komoly veszély fenyegette. A tudományos ritkaságot jelentő ikreket a fővárosi orvostani intézetbe fogják szállítani.

— **Az arad-gáji római katolikus bál.** Az arad-gáji római katolikusok e béli évadban rendezik meg első nagyszabású mulatságukat, amelyen előreláthatóan, valláskülönbőség nélkül, megjelenik a gáji társadalom minden rétege, sőt Aradról is számosan résztvesznek e hangulatos mulatságon, amelyet a gáji római katolikus templom javára rendeznek. Vasárnap, február 12-én este 7 órai kezdettel az arad-gáji mozi helyiségében tartják meg a római katolikus bált, amely iránt városszerzte általános érdeklődés nyilvánul meg.

Muzéumban

— **Milyen állat ez, nagyapó?**
— **Várj egy pillanatra, fiacskám, amíg fellelsem a pápaszememet.**

„Devitse ki!”

A tizennegyedik feladvány helyes megfejtése: A jelentés szerint Kenyon detektív kilyitotta a revolver biztonsági zárlát. Minthogy a lővés azonnal halált okozott, lehetetlen, hogy Drexel előbb agyonlőtte volna magát s azután zárta be a biztonsági zárat — ezt csak a gyilkos tehetta. Minthogy pedig a számbajöhető személyek közül csak Lemárnak volt alibi, Cassellinek azonban nem — kétségtelen, hogy Cassell lehetett a gyilkos.

— **Márton Áron püspökké való szentelése után is megmarad kolozsvári plébánosnak.** Kolozsvárról jelentik: Márton Áron püspökké szentelésével kapcsolatosan felmerült az a kérdés, hogy ki lép az ul püspök örökébe s ki veszi át a kolozsvári Szent Mihály egyházközség vezetését. Egyházi körökben úgy tudják, hogy Márton Áron továbbra is megmarad kolozsvári plébánosnak, de a napi ügyek elintézését helvettesére bizza.

— **Bizalmatlansági indítványt terjeszt elő az angol munkáspárt.** Londonból jelentik: A munkáspárt elhatározta, hogy bizalmatlansági indítványt tesz a kormány ellen, miután az nem tett megfelelő intézkedéseket a munkanélküliség leküzdésére.

— **Megteltek a constantai gabonaráktárak.** Constantából jelentik: A gabonaszállítás szünetelése miatt a constantai kikötő raktárjai majdnem teljesen megteltek. A kikötő igazgatósága kérte az államvasutak vezetőségét, hogy naponta 60 vagonnál több gabonát ne irányítsen Constantába, ahol ezújszerint 4350 vagon gabona van felhalmozva.

— **Hatezer zsidónak ideiglenes tartózkodási engedélyt adott Bulgária.** Szófiából jelentik: A bolgár rendőrség 6000 külföldi állampolgárságu zsidó számára tegnap két hétre adott tartózkodási engedélyt. Ennek letelte után el kell hagyniok Bulgária területét.

— **Felakasztotta magát egy halálraítélt.** Londonból jelentik: John Daymond, 19 éves földmunkás, akit gyilkosság miatt halálra ítélték, durhami börtönében felakasztotta magát.

— **Bestiális módon akarta meggyilkolni 6 éves kislányát egy bucuresti-i énekesnő.** Bucurestiből jelentik: A rendőrség értesítették, hogy a Str. Transilvaniei 28. számú házban különös dolgok folynak. Házkutatást tartottak és a harmadik emelet egyik szobájában egy gyermeket találtak, aki szengázal közködött. Itt lakik egy Maria Lulza nevű, volt énekesnő egy zongorista felesége. A szoba sarkában székhöz kötözve, bekötött szájjal találtak egy hat éves kislányt, akit anyja ilyen módon akart meggyilkolni. A bestiális anyát tartóztatták.

— **Halálozás.** Klein Gerson, volt aradi pékmester január 27-én 71 éves korában Karánsebesen hirtelen elhunyt.

— **Walt Disney rajzainak dícsérete miatt elbocsátott állásából egy egyetemi tanárt.** Newyork, Robert Faidl, a harwardi egyetem szépművészeti tanárát elmozdították állásából. Az elmozdításra a tanár azon kijelentése adott okot amelyben Walt Disney rajzait a modern nemzetközi művészet egyedüli megnyilatkozásainak nevezte. Állásából való felfüggesztése nagy visszatetszést keltett a diákság körében.

Csillárok gyári aron részletre!

Sándor Iván és Társa csillár és rdőlerakat Arad
Bul. Reg. Maria 18. - Tel.: 11-32

— **Visszahelyezték állásába egy magyar notatistiszviselőnőt.** Nagybányáról jelentik: Néhány hónapokkal ezelőtt a nagybányai postahivatal egyik tisztviselője feljelentést adott be Repka Jenőné tisztviselő ellen, akit azzal vádolt, hogy magyarul beszél a felekkel. Repkáné azonnal elbocsátották állásából. A posta személyzetének túlnyomó része, Repkáné kérésére, nyilatkozatot írt alá, amelyben kijelentették, hogy a magyar nemzetiségű tisztviselőnő mindig kifogástalan viselkedésű, példás szorgalmú közhivatalnoknak ismerték, aki semmivel sem vétett a fegyelmi szabályzat ellen. A nyilatkozat alapján a postaigazgatóság az ügyben új vizsgálatot rendelt el, majd az iratokat fegyelmi bizottság elé terjesztette, hol kedvező határozatot hoztak és Repka Jenőné visszahelyezték állásába.

Ha fáradt, dörzsölje be testét Diana sóshorszesszel. Hatása gyors és biztos

— **Meghalt Melles Béla magyar hegedűművész.** Budapestről jelentik: Melles Béla, a kiváló magyar hegedűművész, akit mint zenekarvezetőt is jól ismertek, 48 éves korában hirtelen elhunyt. Melles Béla ismert egyénisége volt a magyar zeneéletnek, számos hangversenyt dirigált és mint szólóművész ismertté tette nevét a külföldön is. A magyar rádióban úrúrn szerepelt a Melles vonósnegyes, melynek Melles Béla szervezője és első hegedűse volt.

— **Megette az 1200 pengős tartozásáról szóló kötelezvényt.** A zalaegerszegi járásbírószágon Török József 120 holdas lickóvadamosi gazdálkodót 1200 pengős tartozásáért perelték. A bíró a tárgyaláson átvitotta a kötelezvényt, hogy a gazda nyilatkozzék, valódi-e az aláírása. Török átvette a kötelezvényt, összetépte az okiratot, kirohant a folyosóra, ahová a bíró utánasietett, de akkorra Török az iratot már megette, majd eltűnt a bíróság épületéből. Okirathamisítás címén az ügyészség eljárást indított ellene.

Az életszabályozó hormonok és vitaminok

Dr. Hersch Andor előadása a Kölcsey Életiskolában

A Kölcsey Életiskola kulturpalotai termét az este is teljesen megtöltötte a tudományos ismereteket áhító közönség. Ezúttal Hersch Andor dr., a kiváló ideg orvos volt a vonzóerő. Kipróbált vonzóerő, hiszen minden évben ad egy-két nyilvános előadásban érdekes és értékes ismereteket az emberi test és lélek életéből. Az este a hormonok és vitaminoknak a természettudományos kutatások által a regényes titokzatosságból az élterő világosságba hozott ismeretekből mondott el hasznos tudnivalókat. Hasznos tudnivalók ezek a nemcsak emberek főlego képességéhez mért ismeretek, mert mentől több titkaválk általános ismertté az emberi szervezetnek, annál biztosabb és eredményesebb lesz az orvos munkája az emberi élet kinyújtásában. Hersch dr. közvetlen szava, a hallgatókat kitartó fel fogásra serkentő titokfejtője az emberi testnek és léleknek. Megelégedéssel hallgatták és az egyórás előadás végén örömmel tapsolták meg.

Hormonok, vitaminok — kezdte előadását — közkeletű divatos szavak az újságolvasó társadalomban. Szinte együttjáró ikerszavak azoknál is, akiknek nincs világos tudásuk róla, hogy a szavak jelentése ikerfogalmak. Közös tulajdonságaik a hormonoknak és vitaminoknak, hogy mindkettő életjelenség az emberi szervezet szabályozó életereje. A hormonok és a vitaminok kémiai anyagok, melyek a vér útján szabályozzák testünk szervezeti munkáinak az összhangját. A két szabályozó kémiai anyag eredetében különbözik. A hormonokat a testi szervezet maga termeli ki különböző mirigyekben. Ezeknek a mirigyeknek a váladéka nem hat a testből kifelé, hanem a vér viszi el a testben. Ezek a mirigyek az úgynevezett belső elválasztású mirigyek. Az előadó a tudományos élet tani kutatások által néhány évtized óta ismertté vált mirigyek ható erejét ismerteti és példákkal igazolja, hogy vannak a hormonok közt, melyek nélkül az élet lehetetlen és vannak a mirigyeknek olyan termelése, amelyeknek fogyatékosága vagy bősége súlyos betegségeket okoz. A természettudósok szüntelen kutatásai a gyakorló orvosoknak megadják a lehetőséget, hogy a hormonhiány pótlásával vagy a fölösleges bőség megszüntetésével a testi és lelki élet összhangját biztosítsák.

A hormonok életszabályozó hatásáról Hersch dr. rátért a vitaminok titokzatos hatásának megismertetésére. Az állati és emberi szervezetnek ez a másik szabályozó rendszere eredetében más mint a hormonoké, mert a vitaminok nem a szervezetben képződnek, hanem a táplálékkal jutnak be állandóan a testbe, melynek életét működésükkel jól vagy rosszul befolyásolják. Hiányuk vagy fogyatékoságuk betegségeket okoznak. Tapasztalatok már régen rávezettek az állati életjelenségek figyelőit, hogy bizonyos táplálékok elevenítő hatásal vannak a szervezetre. Félévszázada folyik ezekből a tapasztalati tényekből kisarjadt mind rendszerezőbbé vált tudományos kutatás az egészség és táplálkozás összefüggéseiben, míg kémikusok és orvosok teremtő tudása eljutott oda, hogy a különbözőféle betűkkel jelzett életvitaminokat kémiai úton elő tudja állítani az ember. A világos könnyedséggel magyarázó orvos ezután sorba vette az A., B., C. és a többi ismert vitaminok hatását és meleg lelkesedéssel részletezte a Nobel-díjas szegedi orvostanárnak, Szántó Györgynek a zseniáltságát, mely a C. vitamin fölismeréséhez és előállításához vezette. A vitaminok jelentőségét az emberi szervek működésének egyensúly biztosítására annak a tudásnak a világos egyszerűségével magyarázta meg az Életiskola előadója, aki egyforma készséggel ura a tudományos kutatások eredményeinek, mint a magyarnyelv kifejező erejének. A természet megtöltő nagy hallgatóság női tagjai fokozott érdeklődéssel hallgatták az előadásnak gyakorlati részét, melyben a vitaminismeretek és a főzés reformjának az összefüggését magyarázta meg. Emelkedett zárószavai voltak a kitűnő előadónak a természettudós kutatóknak munkásságáról, melyet azoknak a városépítőknak a munkájához hasonlított, akik a zerguzos sötét sikátorok viskóit lebontva, levegős, napfényes, széles utcákat nyitnak az emberi egészségnek. Ehez a munkához téglát hordani is boldogság a fejlődésért hevítnitudo embernek. Zúgó taps volt a hálás közönség együttérzésének a viaszhangja a szép zárógondolatra.

Jövő szerdán az Életiskola előadója dr. Berthe Nándor, a római katolikus liceum tanára lesz.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Nagyváradon és Szatmáron is megindult a magyarság Front-szervezkedése

Nagyváradról jelentik: Ismeretes, hogy a kormánynak a romániai magyar népcsoport vezetőivel kötött megállapodása alapján az erdélyi magyarság testületileg belép a Nemzeti Ujjászűletés Frontjába, ahol magyar alosztályt alkot, amelynek keretén belül kisebbségi jogai megvédésével is foglalkozhatik. Ezzel kapcsolatosan most Soós István dr. volt képviselő felhívással fordult Nagyvárad magyar polgárságához, akiket a Nemzeti Ujjászűletés Frontjába való minél tömegesebb belépésre szólított fel.

Hasonló felhívás jelent meg Szatmáron is, ahol ugyancsak felszólították a magyar polgárságot a Nemzeti Ujjászűletés Frontjába való belépésre.

— Zigre miniszter távirata az aradi Ügyvédi Kamarához. Ma délután távirat érkezett az aradi Ügyvédi Kamara dékánjához, dr. Moldovan Silviushoz Zigre Nicolae dr. kultuszminisztertől, aki ezúton köszönte meg az aradi Ügyvédi Kamara üdvözlő táviratát, melyet a miniszteri székbe való beiktatása alkalmával juttattak el hozzá.

— A személyazonossági igazolványok ügyének újabb fordulata. A népesedési hivatal vezetője közli, hogy február 9-től, csütörtöktől kezdve új rendszer alapján cserélik át a személyazonossági igazolványokat. Csütörtökön az A—B—C—D kezdőbetűsök jelentkeznek igazolványaik átcsereleése miatt, míg pénteken az E—F—G—H kezdőbetűsök igazolványait cserélik át. A népesedési hivatal vezetője közli az érdekeltekkel, hogy csakis a meghirdetett sorrendben jelentkezzenek, mert más kezdőbetűsök igazolványait nem cserélik át.

— MEGMENEKULT EGY TENGERBE ZUHANT REPÜLŐ UJSÁGIRO. Rómából jelentik: Bronconeri neves olasz újságíró és repülő, aki repülőgépen igyekezett Brindisiből Athénbe, légi útja közben a tengerbe zuhant. Az újságíró és repülő három órán át kapaszkodott a repülőgépnak vizen uszó roncsaiba, amíg a jugoszláv Luisiana hajó személyzete észrevette és kimentette végetes helyzetéből.

— Szép siker mellett zajlott le a kolozsvári magyar diákbál. Kolozsvárról jelentik: Az Ipari Kamara épületében tartották meg a kolozsvári magyar diákok hagyományos bálját, amely a legteljesebb erkölcsi siker jegyében zajlott le. A kitűnően sikerült táncestély megrendezéséért Arvay József bálelnököt, a tisztikar többi tagjait és a nagyszámu rendezőseget minden dícséret és elismerés megilleti. A magyar ifjúság az eddigi szokáshoz híven, most is a szégyensorsú diákok felsegélyezésére fordítja a bál tiszta jövedelmét s tekintettel az egyetemes magyar célra, természetesen hogy a közönség egyöntetű lelkesedéssel állott a rendezőgárda mellé a bál anyagi sikere érdekében is.

— Idegesség, fellajás, szédülés, álmatlanság, roggell rosszullet, levertség, bágyadtság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkelés-kor elgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjigyesületé értesíti tagjait, hogy a nyugdíjat a következő napokon fizetik: csütörtökön, f. hó 9-én az ACSEV. pénteken, f. hó 10-én a CFR és MAV nyugdíjasok és pedig délelőtt az I. számtól 250-ig, délután 251-től végig, szombaton, f. hó 11-én az elmaradtakat. Szombaton délután fél 4 órakor választmányi ülés tartunk, amelyre annak rendes és póttagjai ezennel megilvatnak. A II-ik osztályú szabadlevegők pénteken délután az egyesületben átvethetők. Az einökség.

RADIÓK 15 havi részletre!
Sándor Iván és Társa csillár és rádiólerakot Arad
Bul. Reg. Maria 15. - Tel.: 11-82.

— Megszöktették az autóját, Messer Ferenc aradi gyáros feljelentést tett a rendőrségen sofőre ellen, hogy az ellopta autóját. A károsult elmondta, hogy tegnap délután azt az utasítást adta sofőrijének, hogy a tulajdonát képező 217-es rendszámú Ford-autóját vigye a garázsba mossa meg a kocsit, majd pedig benzinnel lássa el. A feljelentő szerint azonban a sofőr megszökött az autójával, amelynek értéke százezer lei. Az autótólvali kézrekerítésére a rendőrség megindította a vizsgálatot.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
VOJTEK gyógyszerár, Bulev, Regina Maria 25. (Tel.: 15-10.)
DANCIU gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul 13. (Tel.: 15-78.)
BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben.
BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

Halálos szerencsétlenség érte a „Porunca Vremii” főszerkesztőjének leányát

Bucurestiből jelentik: Tragikus körülmények között halt meg dr. Ilie Radulescu, a Porunca Vremii című szélsőjobboldali lap főszerkesztő-tulajdonosának két és félesztendő kisleánya. A gyermek néhány nappal ezelőtt ceruzával játszott. Eközben elesett és a hegyes író a szemébe furdott. A kisleány ettől fertőzést kapott és ma délután kiszenvedett.

Arad megye a temesi helytartóság egészségügyi főfelügyelőségének jelentés-tükrében

Dr. I. Buteanu, Temes tartomány egészségügyi vezérfelügyelője terjedelmes tanulmányt készített a Temes tartományban lefolytatott egészségügyi hadjárat eredményeiről és a hadjárat során megállapítottokról. A kimutatás szerint 1937-ben Temes tartománynak 1,728,954 lakosa volt (296,208 a városokban és 1,432,746 a falvakban.) Ebből Aradon 76.090, míg Arad megyében 352.024. A múlt év, tehát 1938. január elsején a helytartóság lakosságának száma 1,748.648 volt (307,851 a városokban és 1,440.797 a falvakban.) Ha ezeket az adatokat az 1928. évi adatokkal összehasonlítjuk, megállapíthatjuk, hogy Aradon 1401 személyves deficit tapasztalható. Ami a falusi lakosság gyarapodását illeti, ez Arad megyében 109-et tesz ki. A nők száma minden megyében meghaladja a férfiak számát és az egész tartományban összesen 53.691-el több nő él mint férfi.

Ujabb két letartóztatás a Dohány-uccal merénylet ügyében

Budapestről jelentik: A Dohány-uccai zsinagóga ellen elkövetett merénylet ügyében a rendőrség ma ujabb két egyént tartóztatott le. Az egyik azért lett gyanús, mert a Dohány-ucca 1-b. számú házban lakik és szállásadójának néhány nappal ezelőtt robbanó anyagot adott át. Maga a ház, ahol ez a férfi lakik pontosan szembenéz a zsinagógával. Ugyanebber a lakásban előzőleg egy soffőr lakott és most ezt is előállították a rendőrségre. Azt hiszik, hogy most már hamarosan fordulat következik be a merénylet ügyében. A két férfit titokzatosság veszi körül és már maga az a körülmény is gyanússá teszi őket, hogy nem tudnak alibit igazolni arra az időre, amelyben a merénylet történt. A soffőr legutóbb egy gyárban dolgozott, de ott is tudott róla mindenki, hogy az utóbbi időben aktív módon vesz részt egy jobboldali politikai mozgalomban. A déli sajtó azt reméli, hogy órák kérdése a merénylet titkainak megoldása.

SCALA NAGYPLEMBK SZINHÁZA TEL. 20-10

Égész héten:

„Gibraltár”

Orjási, izgalmas, monumentális filmrémek.
Viviane Romance, Roger Duchesne és E. von Stroheim
FOX-JOURNAL. 5. 7.15. 9.15

Színház - Művészet

Ma, csütörtökön este:

„Sas-ucca“ remek vigjáték - Lázár Hilda rendezésében az Iparos Otthonban

Ma, csütörtökön este ismét érdekes színházi esemény színhelye lesz az Iparos Otthonban: Lázár Hilda-nak, a színház általánosan kedvelt anyaszínésznőjének és komikájának rendezésében előadásra kerül a „Sas-ucca“ c. végtelenül szellemes vigjáték, elsőrangú szereposztásban, kitűnő rendezésben. Az előadást megkülönböztetett érdeklődés előzi meg és az előtelek azt mutatják, hogy ma, csütörtökön este telt ház fogja végig kacagni az ötletekben gazdag vigjátékot. Lázár Hilda-n kívül Gömöri Emma, Harmath Jolán, Abonyi Klári, Miklóssy Eta, Ágay Margit, a férfiak közül Felhő Ervin, Horváthi László, Jávor Alfréd és Szabó Gyula alakítanak remek szerepeket. A nagy érdeklődés miatt ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni. Jegyek az Iparos Otthonban.

Az aradi filharmonikusok nagysikerű hangversenye

Kedd este megnyílt a közművelődési palota nagyterme, hogy helyet adjon azoknak, akik szeretik a zenét és akik lelkesen dolgoznak a zenekulúra fejlődésén. Az aradi filharmonikusok ezen az estén rendezték meg első idej hangversenyüket, amelynek műsorát különös gondná állították össze és amelyre alaposan felkészült a filharmonikusok együttese. Bár előkelő közönség foglalta el a terem első székcsorait mégis meg kell állapítanunk, hogy már a fejlődés lehetőségeinek érdekében is, nagyobb érdeklődésre tarthatna számot a művészi zene szolgáltatában történő ícszándéku fáradozás. Az est fényét emelte, hogy a hangversenyen megjelent dr. Magier Andrei görögkeleti műpók, több előkelő egyházi személyiség társaságában. Ott volt dr. Bejan Romul polgármester is és sokan jelentek meg a hadsereg magasrangú tisztjei közül.

A műsor első száma Gluck: Iphigenia Aulisban nyitány volt. A klasszikus nyitányok eme egyik legszebbike kellemesen vezette be a további műsorszámokat és a közönség jó interpretálásban élvezte a pompás zeneszámot. Ezután Csányi Mátyás Román Rapszódia-ja következett és a tehetséges aradi szerző, akitől ismer a város közönsége, sok tapsot kapott azért a körültekintő, lelkes munkáért, amelynek eredménye a hangulatos részletekben bővelkedő rapszódia.

Színesség teite a műsört Pon Smarandita, a tehetséges koloratúrénekesnő szereplése, aki a tetszésűzinte és hosszas nyilvánítása mellett a Traviatából és a Seviliai borbélyból énekelte áriákat. Pon Smarandita ismét bizonyítást tett arról, hogy fejlődőképes művész, akinek iskolázott hangja komoly biztosítéka a további nagy sikereknek. Sok megérdemelt tapsot kapott és az aradi zenekedvelő közönség mindenkor szívvel és hűdéssel a hangversenydobogón a művésznőt.

Tschaikovszki „Olasz capriccio“-ja következett, ez a dús fantáziával írott, ragyogó zenemű, amelynek melodiositása elbűvölő a hallgatót. A közönség megtanulta az „Olasz capriccio“ előadását, bár az interpretálásnál lassabb tempó érvényesült, mint amint az eredeti elképzelés és a zenemű természete általában megkívánt volna. Ez a különbség érezhető volt és csökkentette a különben megérdemelt sikert.

Ugyanez a megállapítás érvényesül az utolsó számnál amit az est fénypontjának szántak. Beethoven harmadik szimfóniája, a Simfonia Eroica előadásánál is. Beethoven pazar zenei hősköltevényének előadását maradéktalanul megoldani igen nagy feladat, világvárosok nagy zenekarái is művészi teljesítményük legjavát adják, amikor a Simfonia Eroica-ját interpretálják, ami azt jelenti, hogy az aradi szimfonikusok dícséreire méltó munkát végeztek, amikor megoldandó feladatnak éppén ezt a zeneművet választották.

A zenekarról szólva, Botto karnagy, — az aradi 98-as ezred zenekarának vezetője — mindent elkövet a zenekar irralesztése és fejlesztése érdekében és hogy ez nem sikerül számára maradéktalanul, az nem raita mulik. A ifjúsók tekintetében különösen pedig a fufu-ósoknál, bizony kívánivaló van még, viszont különös dícséretet érdemelnek a vonósok, akiknek sorában a filharmonikusok régi, kinróbált tagjai foglalnak helyet. Feiködésre, thaladásra, lelkes munkára van szükség az aradi filharmonikusoknál, de ezt csak úgy lehet megvalósítani, ha Arad zenekedvelő közönsége összefog és nagyobb lehetőségeket biztosítva támogatja nemcsak munkájában, az egyesületet.

* Zene ének, tánc és humor — Szabó Gyula műsoros estjén, Szabó Gyula, a színház népszerű énekes-művésze február 16-iki nagy műsoros estjére olyan változatos és szórakoztató műsört állított össze, amely a legkényesebb igényeket is kielégíti. Jobbnál-jobb zene, ének, tánc, azonkívül sok móka, humor tarkítja a gazdag műsört, amelyen Baranyi Bella, Keller Gábor-né, Kertész Manca, Paulik Irén, Miklóssy Eta, Ágay Margit, Felhő Ervin, Bujbás Árpád és Lányi István szerepelnek.

* Felhő és Horváthi farsangi bohózatestje február 22-én és 23-án az Iparos Otthonban.

Montecarlói komédia

Egymást érik az ünnepek II. Lajos birodalmában, ahol
mindenki gyanus, aki — dolgozni akar

Monte-Carlo. Tegnap este kezdődött. Pontosan kilenc órakor hatalmas dörgés reszketette meg az ablakot. És utána jött a többi: egyik dörrenés a másik után, a hegyek dühösen dobták vissza a félelmetes hangokat és a levegő megtelt ijesztő remegéssel, füsttel és villámlással.

Először azt hittem, hogy vihar van. De az egen jókedvű csillagok ragyogtak, felhőnek pedig nyoma sem volt sehoh.

Ágyudörgés! Igen, ez ágyudörgés és rögtön egy régi film címe jutott az eszembe: „Monte-Carlo bombázása.“

Borzasztó!
De nem! Nem szabad félni. Hiszen ezek egyszerű díszlövészek. Ebben a furcsa kis államban, amelyet Monaco-nak hívnak és amelynek egész területe pontosan 2 négyzetkilométer, nagyon de nagyon szeretnek díszlövöldözni. Itt minden alkalmat megragadnak a díszlövészet érdekében, a hegyen állandóan ott áll néhány vicces kis ágyu, ezek aztán időnként — ha valamilyen ünnep van — eltűszentik magukat.

Senki sem fizet adót!

Most is ünnep van, Szent Dévóte ugyanis a monacói hercegi családnak és ugyanakkor az egész monacói hercegségnek is a védőszentje. Tegnap este nagyszabású tűzijátékot rendeztek a tiszteletére, remek kivilágítást lámpionos csónakokkal, fákllyákkal, villanyfűzerekekkel és térzenével. Ma aztán folytatódott az ünnep, reggel óta pukkannak a díszlövészek, az egész hercegség lobogódszben hajbókol, sőt még a kikötőben veszteglő külföldi vachtok is felcsiricsárézták magukat különféle színes szalagokkal, kokárdákkal és tarka-barka zászlócskakkal.

Boldog kis ország ez, ahol ugyszólván állandó az ünneplés. Ha az egyik ünnep elmulik, jön utána a másik. Könnyű nekik ünnepelni. Erre minden okuk megvan. Itt ugyanis senki sem fizet adót.

A Casino jövedelme fedezi az egész államháztartás költségeit; ebből telik mindenre, tűzijátékra, díszlövésre, zászlóra, karkárdára, kivilágításra és mindenfajta ünnepségre.

II. Lajos

A holnapi napon, délelőtt 10 óra 59 perckor érkezik Monacóba a fejedelem, II. Lajos uralkodó herceg. Egyenesen Párisból jön a gyorsvonattal. A pályaudvaron nagy tisztelegés lesz. Az államminiszter, az államtanácsosok, a kormány, a főfunkcionáriusok, a képviselők, a konzuli kar, a különböző polgári, katonai és egyházi méltóságok valamennyien tisztelegni fognak a pályaudvaron. Szép lesz. Különösen a felvonulás a vasutól a hercegi palotáig. A községi zenekar és a helybeli tüzoltóság is bizonyosan kitesz magáért és egész biztos, hogy díszlövészek is lesznek.

II. Lajos nagyszerű uralkodó. Mindenki szereti. Már uccát is neveztek el róla. De nemcsak róla, hanem a leányáról, sőt a kis unokájáról is. A népszerűség itt még sokkal hamarabb nyilvánul meg az uccaelnevezésekben, mint nálunk.

A Casino dolgozik

A népszerűséggel kapcsolatban önkéntelenül is eszembe jut a munka népszerűtlensége. A munkának ugyanis itt bizony nem nagy a becsülete. Becsülete elsősorban a pénznek van. Akinek nincs pénze, az gyanus, aki dolgozni akar, az még gyanusabb, aki pedig dolgozik, az elveszett ember. Most természetesen nem a monacóiakról beszélek, hanem a külföldiekről, akik idejönnek. A monacóiak azok dolgoznak, azok dolgozhatnak is, tesznek-vesznek egyet-mást, de persze nem erőltetik meg magukat. Gondolják: ahogy esik, úgy puffan, adót ugysem kell fizetni, az a kis koszt, lakás meg majd csak kikerekedik valahogyan. Az

idegen azonban nem tehet-vehet semmit. Az idegennek ioga van elköltenie — és főleg elját szania — a pénzt: ioga van nézni a tűzijátékot, hallgatni a díszlövéseket és ezalatt is — költekezni.

Dolgozni? Hogyvisne! Dolgozókra itt semmi szükség. A Casino mindenki helyett dolgozik. A krupiéek egész nap egyebet sem csinálnak, mint verejtékeztve söprik be az idegenek pénzét. Szegények! Állítólag 6000 frank fizetést kapnak havonta ezért a „felelősségteljes“ munkáért.

Emigránsok

Pedig vannak itt olyanok, akiknek dolgozniok kellene. Idegenek. Német, osztrák és spanyol emigránsok, akiknek sikerült vagyonukat, vagy vagyonuk egy részét ide átmenteni. Az ékszerék, a briliánsgyűrűk, nyakláncok, karkötők és a többi drága csecsebecsek azonban elolvadnak lassanként a forgó rulettkerék forró levegőjében és aztán bizony jó lenne valamihez hozzákezdeni. De nem lehet. II. Lajos nem engedi. És nem engedi a Casino, amely talán még II. Lajosnál is nagyobb hatalom. Persze, hiszen őnsége is — ugyszólván — ebből él. Amig II. Lajos alszik, a Casino dolgozik.

És dörögnek az ágyuk, bumm, bumm, a parton villanvfűzerek csillognak, szivárványszínű zászlórengeteg önti el a várost és a tengerből felett, a tintakék égbolton százezer varkító tüzes barázdát szántanak az öröm és a jókedv kacagó rakétái.

Éljen a könnyelműség!

Díszlövés.

Éljen II. Lajos! Éljen Monacó! Éljen a Casino!

Bumm!

N. I.

Román hajót akar bérelni az egyiptomi királyi család

Constanából jelentik: Az egyiptomi kormány azzal a kérelemmel fordult a román tengerészeti hatóságokhoz, hogy adják bérbe a Transilvania vagy Basarabia nevű gyönyörű motoroshajót, mert az egyiptomi királyi család, az udvari méltóságok az óriási értéket képviselő érszerekkel, amelyek Favsieh hercegnőnek, Faruk király nővérének hozományát képezik, Iranba akarnak utazni a trónörökös esküvőjére.

RENDSZERES UTAZÁSOK

az

EGYESÜLT-ALLAMOKBA

CANADA

AUSTRALIA

KÖZÉP-AMERIKA

CUBA-MEXICÓ

DÉL-AMERIKA

ARGENTINIA-BRASILIA

URUGUAY, PARAGUAY

AFRICA (Maroc).

holland, belga és francia hajókkal

EGYIPTOM-PALESZTINA

o Serv. Maritim Roman hajóival

PROSPEKTUST ÉS FELVILÁGOSÍTÁST

HOLLAND-AMERIKA LINIE

vezérképviselőtől

BUCURESTI

Cál. Victoriái 70 et. I. tel. 4.41.65

TIMISOARA, Str. Venetia 2, tel. 39.89

ARAD, Str. Maresal Averescu 2, tel. 13.50

ORADEA, B-dul Regele Ferdinand 4

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Bucurestibe és Budapestre látogat Dr. Hjalmar Schacht

Berlinből jelentik: Schacht dr. volt német gazdasági miniszter és bankkormányzó, — amint Londonból jelentik — február 25-én délkelet-európai körutra indul a német kivitel fellendítése érdekében, Schacht dr. Prágát, Budapestet és Bucurestit keresi fel.

Módosították a céhtörvényt

Vegyesbizottság javaslata alapján történik a céhek elismerése

Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial február 6-iki keltezésű száma rendelet-törvényt közöl, amelynek értelmében módosítják a céhtörvény 4. és 9. szakaszát. A módosítás értelmében a törvény 4. szakaszát a következő szöveggel pótolják:

A céhek jogi személyiségének elismerése királyi dekrétummal történik a munkaügyi minisztérium előterjesztésére. A minisztérium kikéri egy vegyesbizottság véleményezését, amelynek összetétele a következő:

a) A munkaügyi minisztérium munkaügyi osztályának vezérigazgatója, vagy ennek helyettese.

b) A munkaügyi minisztérium jogügyi osztályának főnöke, vagy ennek helyettese.

c) Két munkás, két tisztviselő, vagy két iparos aszerint, hogy a bizottság munkás, tisztviselő, vagy kisiparos-céh kérvényét veszi tanulmány alá.

A c) pont alatt felsorolt személyeket a munkaügyi minisztérium nevezi ki a legtekintélyesebb szakmai szervezetek tagjai közül.

A bizottság a munkaügyi minisztérium vezértitkárnak elnöke alatt működik.

A törvény 9. szakaszát a következő szöveggel helyettesítik:

— A céhek jogi személyiségének elismerésére vonatkozó kérvényeket a minisztérium a fentemlített bizottsághoz utalja át. A bizottság végzi el a szükséges vizsgálatot és megidézheti a céhek alapító tagjait felvilágosítások adása, vagy irataik kiegészítése végett. Az említett bizottság kérheti az alapszabályok, valamint az alapító okirat módosítását, ha azok nem felelnek meg a törvény előírásainak. Ez a bizottság nemcsak a törvényes előírások betartását vizsgálja felül, hanem véleményezést ad arra vonatkozóan is, hogy időszzerű és helyénvaló-e a vonatkozó cég működésének engedélyezése politikai, gazdasági, vagy társadalmi szempontból.

E hét folyamán megkezdik az iparvállalatok részére szükséges nyersanyagokra vonatkozó behozatali engedélyek kiadását

Mivel egyes iparágakban határozott nyersanyaghiány tapasztalható, a kontingentálási igazgatóság úgy határozott, hogy — bár az összes előkészítő munkálatok még nem nyertek befejezést, — e hét folyamán már megkezdik az iparvállalatok részére szükséges nyersanyagokra vonatkozó behozatali engedélyek kiadását. Ezek az engedélyek az első évtizedre szólnak.

Ami az ipar számára, valamint a kereskedelem részére szükséges cikkek behozatali engedélyeinek kiadása egyelőre késedelmet szenved. Ez annak tudható be, hogy a behozatali diszponibilitás rendkívül alacsony és annak felosztását a legnagyobb gondossággal kell elvégezni. A kereskedelem számára a behozatali engedélyek kiadása előreláthatólag csak február végén kezdődik meg.

Esik a tengeri ára!

Az utóbbi napokban a dunai és a tengeri kikötőkben a gabonaneműk, de főleg a tengeri árban esés állott be. Egy vagon tengeriért még néhány nappal ezelőtt 44 ezer lejt adtak, jelenleg pedig egy vagon tengeri ára 41 ezer lej. A buza árban szintén csökkenés állott be annak ellenére, hogy a külföldi részéről, főképpen pedig Olaszország részéről mutatkozik érdeklődés.

— VÁLTOZATLAN MARAD A CUKORRÉPA ÁTVÉTELI ÁRA. Bucurestiből jelentik: A cukorárak és a cukorrépatermékek között hosszabb ideje tárgyalások folynak az új egyezmény megkötése érdekében. Amint értesülünk, az új egyezmény már létrejött és azt február 12-én fogják aláírni. Az egyezmény szerint ebben az évben is ugyanazon repabeváltási ár marad érvényben, mint a múlt évben, vagyis vagononként 7700 lej. A repával bevett terület nemileg csökkenik, mert a múlt évben bevett terület igen nagyban bizonyult.

A vállalatok ezévből is tizenöt százalékot írhatnak le berendezéseik értékéből

A Központi Adóügyi Bizottság rendelete

Bucurestől Az Ugr intervenciójára a pénzügyminisztérium kebelében működő Központi Adóügyi bizottság rendeletet adott ki, amely szerint — az előző évekhez hasonlóan — a vállalatok berendezéseik beszerzési értékéből 15 százalékot írhatnak le, illetve számolhatnak el az 1938. évi mérlegeikben. A pénzügyminisztérium a vonatkozó rendeletet megküldte az összes pénzügyigazgatóságokhoz. A kétes követelések tartaléka továbbra is az összes kinnlevőségek tíz százalékának megfelelő összeggel adómentesen dotálható.

Kétszáznegyven millióra emelte alaptőkéjét a brassói Scherg posztógyár

Brassóból jelentik: A brassói Scherg Vilmos és Társai Rt. posztógyár jelentős tőkeemelési tranzakciót hajtott végre. A vállalat 192 millió lejes részvénytőkéjét 48 millió lejjel 240 millió leire emelte fel. Az új emisszió ellenértékét a részvénytársaság speciális tartalékalapjából fedezték. A legújabb adatok szerint, a vállalat 320 szövőszékkel és 9000 orsóval dolgozik és brassói, rozsnyói és derestyei üzemében 1600 munkást foglalkoztat. Érdekeltségei a Coroana kammarnonoda, a Centrala de Energie pentru Industrii brassói áramfejlesztő vállalat és a brassói Kugler et Cie cementgyár.

— Csehszlovákia kilépett a faexportörök nemzetközi szervezetéből. Prágai jelentés szerint Csehszlovákia bejelentette kilépését a faexportörök nemzetközi szervezetéből, az ETEC-ből.

— AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN KÖTVÉNYEINEK HUZÁSA. Bucurestiből jelentik: A február 1-én tartott huzáson 3.000.000 lejt nyert a 2.493.539. Egymillió lejt nyertek: 232.720 és 2.854.434. Ötszáz ezer lejt nyertek 100.669, 2.011.546 és 3.368.877. Kétszázötvenezer lejt nyertek: 335.808, 555.489, 719.670, 2.995.057. Száz ezer lejt nyertek: 213.167, 213.179, 232.712, 248.731, 306.087, 330.484, 358.644, 714.077, 722.983, 905.806, 1.280.733, 1.307.823, 1.351.656, 1.371.645, 1.506.443, 1.512.922, 2.071.648, 2.367.959, 2.376.378, 2.399.263, 2.430.200, 2.580.983, 2.592.956, 2.024.313, 2.762.707, 2.838.832, 2.927.211, 3.257.547, 3.360.351, 3.367.863, 3.435.623, 3.630.151, 3.630.159, 4.647.074, 3.649.101, 3.657.955, 3.679.033, 3.690.369, 2.726.786. A nyereseményeket 1939. június 1-től fizeti ki a Nemzeti Bank.

— Az EGE felhívása a gazdakörökbe tömörített kisgazdákhoz. Az EGE ezúton is felhívja a kötelekbe tartozó gazdakörök vezetőit, hogy a kisgazdák tavaszi gabona, kapás, takarmány, konyhakerti stb. vetőmag-szükségletét írják össze és jelentsék be az EGE-hez, Kolozsvár, Str. Regală 16. sz. — az 1939. február hó 23—27. napjain Kolozsvárt rendezendő vetőmagkiállítás előtt, ahol azok — közvetlenül a termelőtől, legjobb minőségben és legelőnyösebb áron és feltételek mellett — beszerezhetők lesznek.

— Az EGE felhívása az eladó vetőmag felett rendelkező gazdákhoz. Az EGE felhívja ezúton is az eladó vetőmagkészletek felett rendelkező gazdaközönséget, hogy az EGE 1939. évi február hó 23—27. napjain Kolozsvárt rendezendő vetőmagkiállítás és vásárlásra mintákat küldjenek be, amely alkalommal a készletek a legelőnyösebb áron és feltételek mellett lesznek értékesíthetők, amennyiben a vetőmag iránt érdeklődő gazdák szükségleteit az egyesület összeírta a gazdakörök útján.

— Gazdanapok Kolozsváron. Február 23—27. napjain rendezi meg az Erdélyi Gazdasági Egyesület folyóévi tavaszi vetőmagkiállítását és vásárlást Kolozsváron. A kiállítás alkalmából az erdélyi magyar gazdák nagy számban fognak Kolozsvárra érkezni mert a gazdanapok mindenikén különböző gyűlések és szakelőadások lesznek. A kiállítás vásárral lévén egybekötve, a gazdaközönség részére a legkedvezőbb alkalom nyílik a nemesített vetőmagvaknak első kézből, a legjobb minőségben és legkedvezőbb áron és feltételek mellett való beszerzésére. A kisgazdaközönség nagy mértékben reá van utalva a vetőmagcsere és ezért az egyesület már előre megkereste gazdaköri fiókjait a kisgazdák szükségleteinek összeírására és együttesen való beszerzésére. De a magánosok is beszerezhetik bármily kis, vagy nagy mennyiségben szükségletükét és ennek megkönnyítése érdekében az egyesület külön közvetítő kirendeltséget állít fel a kiállításra. A beküldött vetőmagvak díjtalanul való megvizsgálását felajánlotta a kolozsvári növénynemesítő intézet és vetőmagvizsgáló állomás. Ezért az idejében beérkező magvakat a rendezőség meg fogja vizsgáltatni. A gazdanapok iránti érdeklődésre jellemző, hogy eddig már több mint 30 gazdaköri fiók jelentette be, hogy ez alkalmából társaskirándulást rendez Kolozsvárra. A kiállítás megnyitására napjain a gazdaköri vezetők tartanak megbeszélést. Délben bankett, este a Magyar Színházban diszertáció lesz. A következő napokon az EGE igazgatóválasztmányja ülésezik és az egyesület szakosztályai tartanak üléseket. Ugy a kiállítás, mint a szakelőadások a Căminăneanu-uca 7. sz. alatt lesznek megtartva, a Katolikus Kör helyiségeiben.

— Az erdélyi méhészek nagygyűlése. Az Erdélyi-részi Méhész Egyesület most tartotta meg ezévi közgyűlését a tagok szokatlanul nagy érdeklődése mellett. A közgyűlésen országárszünk minden vidékéről képviselve volt a méhésztársadalom. Az EME egy öt éves munkaprogrammot állított össze, amely felbéli a méhészeti kultúra mindenirányú megnyilvánulását. Erthető tehát az a nagy érdeklődés, amely a közgyűlést kísérte. A közgyűlést Pohl Béla elnök nyitotta meg. Török Bálint tb. alelnök, főtitkár terjesztette elő az igazgatóválasztmány 1938. évről, évi működéséről szóló jelentést, amely szerint az egyesület — a méhlegelők feljavítása érdekében — nagyjobbmennyiségű mézelő virágmagot és facsemetét osztott ki, kieszközölte a CFR vezérigazgatóságánál, hogy a kiváló mézelővidékek kihasználására a vándorló méhészek 25 százalékos vasúti kedvezményrel szállíthatják méhcsaládjukat. Az egyesületi tagok méztermése értékesítésének előmozdítása érdekében bevezeti az egyesület a méz márkázását. Számos panasz érkezik ugyanis a mézhamisítás miatt. A jövőben az EME tagjai által forgalomba hozott méz valódiságát az egyesület fogja igazolni. Így a vásárlóközönség nyugodt lehet, hogy valódi, tápanyag és gyógyhatású mézet kap a pénzért és nem silány utánzatot. Az egyesület programmba vette a tagok méztermésének bizonyos alagon való értékesítését is. Növelte hivatalos lapjának — a Méhészeti Közlönynek — terjedelmét is. Megemlékezett a jelentős az őszi kolozsvári méhészeti kiállítás szép eredményeiről. Az évi jelentés és a zárszámadások elfogadása után az öt éves munkaterv keretében dr. Örsi Pál Zoltán debreceni egyetemi magántanár tartott előadást a méhek költséghadásáról. Örsi Pál Zoltán dr. három évet töltött Németországban, az európai hírvételek mentén, ahol természetben és nemcsak méhészegészségügyi, hanem tenyésztési és egyéb szakkérdésekben is sok és értékes tanácsot szolgált az érdeklődőknek. A közgyűlés után az egybegyűlt társasvacsorán vettek részt, ahol folytatták az értékes vitát.

AXEL

a menyország kapujában

BENATZKY világhírű zenés bohózata

Mezei Mária

felléptével a

Terézköruti Szinpadon

FŐ-ZEREPLOK: Mezei Mária, Dénes György, Náray Teri, Gárdonyi Lajos, Kovári Gyula, Kökeny Ilona, Rajna Alce, Bihari Nándor, Fenyő Árpád, Peti Sándor, Berozy Géza, Bihari Nándor, Ekecs János, Hegyi Péter, Alszegei Lajos, Szemere Aladár, Fülöp Sándor, Zách János, Hidassi Sándor, Rónai Gyula.

Telefon 120-917

Kezdete: 9 órákor

vasár- és ünnepnap délután 5 órákor olcsó helyárakkal!

SPORT KÖZLÖNY

A magyar Soós és Angelica Adelstein Románia asztalitenisz-bajnoka

Eddig még nem látott nagyszámu közönség jelenlétében fejeződtek be Románia asztalitenisz bajnokságai. A férfi egyest a várakozásnak megfelelően a magyarok egyik éljátékosa: Soós nyerte, aki a döntőben 3:1 arányban győzte le a feljavult Naumescut. A női egyes Angelica Adelstein zsák-mánya lett, aki Kettnerovát, a volt cseh-szlovák világbajnoknőt verte meg. Férfi párosban a Soós—Till pár (Magyarország) győzött a Hexner—Marinko jugoszláv párral szemben, míg vegyes-párosban az Adelstein—Erős pár lett a győztes, amely hatalmas küzdelem után öt szettes nehéz küzdelemben győzött a Kettnerova—Hamr összeállítású cseh pár ellen. A mérkőzéseken jelen volt Lengyelország bucureştii követe is. Részletes eredmények:

Férfi egyes: 1. Soós (magyar), 2. Naumescu, 3—4. Rechtleben (lengyel) és Hamr (cseh). A döntő eredménye 21:13, 19:21, 21:15, 24:22. Naumescu ragyogóan játszott és egyedüli volt, aki szettet vett el a magyar éljátékosától.

Női egyes: 1. Adelstein, 2. Kettnerova (cseh-szlovák), 3. Kolozsváry, 4. Bucovina (cseh-szlovák). A döntő eredménye 21:17, 21:15, 21:14. A volt világbajnoknő még szettet sem tudott szerezni a nagy formában játszó Adelsteintől.

Férfi páros: 1. Soós—Till (magyar), 2. Hexner—Marinko (jugoszláv), 3. Erős—Krebs, 4. Hamr—Vladone. A döntő eredménye: 18:21, 22:20, 21:15, 21:15.

Vegyes páros: 1. Adelstein—Erős, 2. Kettnerova—Hamr (cseh-szlovák), 3. Sipos—Soós (magyar), 4. Kolozsváry—Till. Döntő: 21:23, 21:18, 15:21, 23:21, 25:23. A döntő a verseny legérdekesebb mérkőzése volt. A közönség mindvégig tombolva biztatta a győztes román kettőst.

A bajnokság után Davis Cup rendszer szerint Bucureşti—Budapest mérkőzés kezdődött. A vendégeket Soós—Till és Sipos Annus képviseli, míg a román csapat Erős—Naumescu és Angelica Adelstein felállításban veszi fel a küzdelmet.

Uruguay, Csile és Peru válogatottjai döntik el egymásközött a délamerikai futballbajnokságban az elsőség kérdését

Bogota. Január 15-én kezdődtek meg Limában, Peru fővárosában a 13. délamerikai futballbajnokság mérkőzései. Sajnos, a nevezettek közül Argentína, Brazília, Bolívia és Colombia nem küldte el csapatát és így csak öt ország küzd a bajnoki címről: Uruguay, Csile, Peru, Paraguay és Ecuador.

Peruban most rendezik meg harmadizban a bajnokságot. Az előzetes vélemények szerint a bajnokság Uruguay, Csile és Peru között dől el. Paraguay sötét ló, Ecuador most indul elsőizben a bajnokságban.

Január 15-én rendezték a bajnokság első mérkőzését: Peru simán, 5:2 arányban győzte le az ujonc Ecuadorot. Az ujoncok nagyon lelkesen küzdtek, de a rutinos Peru félgózzal is könnyen nyert. A második mérkőzés már nagy meglepetést hozott. Paraguay nagyszerű játékkal 5:1-re verte az esélyesebbnek tartott Csilét. Csile érte el az első gólt, de Paraguay ragyogó összejáttékkal hamarosan elintézte Csile csapatát, pedig az is sokat támadott és egészen ügyesen.

Uruguay csak a második fordulóban kerül

sorra. Az előjelek szerint Peru és Paraguay erősen meg fogja szorítani. A körmérkőzést vasárnaponként játsszák.

Délamerika legnagyobb sporteseményét ugyan-ezen a napon Rio de Janeioban játszották. Argentína 5:1-re verte a vendéglátó Braziliát. (Erről a mérkőzésről vasárnapi számunkban már részletesen is beszámoltunk. A szerk.)

Columbiában, Medellin városában rendezték meg az első colombiai bajnoki döntőt, amelyen öt megye bajnokcsapata vett részt. Nagy meglepetésre a hazai csapat nyerte meg a bajnokságot Barranquilla és Cali előtt. Barranquilla kétségtelesen a legjobb colombiai csapat, de Escobar, állandó válogatott kapusa megsérült a sorsdöntő mérkőzésen s a balösszekötő két potyagólt szedett be.

A legjobb bogotái csapat, a Deportivo Municipal visszalépett a bajnokságtól, de most kihívta Medellin és Barranquilla csapatát, hogy a három legjobb csapat egymásközött döntse el az igazi elsőséget. A 350.000 lakosu Bogotában minden mérkőzésre 30.000 nézőt várnak.

Komolyabb küzdelmek

A Gloria Aradon, az AMEFA Nagyváradon mérkőzik vasárnap

A két aradi ligacsapat fokozottan komoly mérkőzésekkel készül a tavaszi idényre és vasárnap egy-egy nagyváradai csapat lesz az aradiak ellenfele. A Gloria Aradon a CAO egvüttesét látja vendégül barátságos mérkőzés keretében, az AMEFA pedig a Staruinta meghívására Nagyváradra rándul, hogy az ottani jóképességű B) ligás csapattal összemérje erejét. A Gloria egyébként edzőmérkőzéssel készül a CAO elleni meccsre és csütörtökön délután fél 4 órakor az aradi disztrikt-bajnokságban szereplő Crisana ellen játszik.

O A CAA nagyszabású egyéni tekeversenyt rendez értékes és újszerű díjakkal a Teodor Serb-uccai sporttelepen levő fedett, modern tekepályáján. A verseny kezdete folyó hó 10-én, pénteken este 8 órakor, folytatása vasárnap reggel 9 órakor. A díjak megtekinthetőek az Apponyi Testvérek-cég kirakatában.

O Románia elküldötte hivatalos nevezését a kairói asztali tenisz világbajnoki versenyekre, melyek március 6. és 12. között kerülnek lebonyolításra.

O Befejeződött a CAA billiárdversenye. A január hónapban gondosan megrendezett billiárdverseny befejezést nyert, amely szép küzdelem után a következőképpen alakult ki: I. Duřiner Béla, II. Schöner Béla, III. Kelly Zsigmond, IV. Rodler Géza. Díjkiosztás f. hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a CAA klubhelyiségében lesz, amelyre kéri az érdekeltek megjelenését.

O A cernăuți-i Dragoș Voda lengyel portyán levő csapata a jelentős látékerejű Pogonnal mérkőzött Lembergben. Eredmény: 1:1 (0:0, 1:0, 0:1).

Ugyis az új kapásból!

A magyar nemzeti bajnokság zóllövő listája a vasárnapi bajnoki mérkőzés után így alakult: 28 gól: Zsengellér, 13 gól: Toldi, Kolláth, 12 gól: Kiszely, 11 gól: Sárosi I. Pálva, 10 gól: Nemes Solti, 9 gól: Kardos, Takács II., Fekecs III.

Február 19-én Párisban Prága és Páris mérkőznek, a két csapat felállítása: Prága: Boksav — Burger, Daucsik — Kostyalek Boucsek, Koneczky — Riha, Seneczky, Vican, Neledly, Vytlačil. Páris: Hiden — Dupuis, Tarrío — Zabale, Jordan, Diagne — Aston, Simonyl, Zatelel, Heisserer, Veinante.

A délafrikai Johannesburgból érkezett jelentés szerint Shore, a kitűnő délafrikai rövidtávútnő bajnok, aki Berlinben is lól szerepelt, 30.6 mp.-es kitűnő idővel 300 yardon pompás új rekordot ért el.

Február 25-én Varsóban tartják meg az idel tenisz KK konferenciát, amelynek egyik legfontosabb programpontja lesz a kupaküzdelmek kibővítése, Németország, Jugoszlávia, Magyarország, Lengyelország, Svájc és Olaszország kaptak meghívót.

O Szépen szerepeltek a CAA tekezői Temesváron. A temesvári CFR rendezésében I. 19-én és II. 5-én 4-es csapatversenyt rendeztek amelyet hatalmas küzdelem után megérdemelten a CAA tekezői nyertek meg. Az aradi csapat kiért magáért és nagy differenciával biztosította magának az első helyet. I. CAA (885 fa), II. Favorit (822 fa), III. Vulturii (784 fa), IV. CFR (616 fa).

Hirdessen az Arad. Közlöny-ben

A brádi Mica tartja szombat—vasárnap az atlétikai vizsgákat

Az AMEFA, Olimpia, AMRA, Gloria, SGA, Fortuna, CAA és Hakoah után szombaton és vasárnap Brádon a Mica játékosainak atlétikai vizsgáira kerül sor és az atlétikai engedély bizottságának tagjai e célból Brádra utaznak, ahol a Mica mintegy 30 főre tehető játékosgárdáját vizsgáztatják le az előirt számokból. Más egyesület atlétikai vizsgáira így ezen a héten nem kerül sor.

Itt írjuk meg, hogy a bizottság felhívja azokat az egyesületeket, amelyeknek játékosai már vizsgáztak, hogy a játékosok igazoló könyvecskéit szolgáltatassák be, az atlétikai engedély rávezetése végett. Azok az egyesületek, amelyek még nem vizsgáztak, adják át vizsgázó játékosaik karnetjeit az illető játékosoknak, hogy azokat a vizsgákkal egvidőben azonnali látfamozhassák.

Ujabb 50 millió dollárt kér Roosevelt a munkanélküliek segélyezésére

Washington, (Rador.) Annak ellenére, hogy a törvényhozás mindkét háza elutasította Roosevelt elnöknek azt a kérését, hogy a munkanélküliek segélyezésére újabb 50 millió dollár hitelt szavazzanak meg, az elnök mégis elhatározta, hogy elkövet mindent, hogy a kongresszus a kért hitelhez hozzájáruljon. Az elnök ezt a kérését azzal indokolja, hogy az újabb 50 millió dollár nélkül az Egyesült-Államok kormányva képtelen a munkanélküliek segélyezésével kapcsolatos kiadásokat a folyó évnegyedre fedezni.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Eszakamerikai gyorsszolgálat minden csütörtökön

**HAMBURG BÓL
NEW YORK B A**

Southampton és Cherbourg érintésével a „New-York”, „Hansa”, „Hamburg” és „Deutschland” gyorsgőzösökkel.

Nem gondolná, hogy alytt tengeren van...

A Frahm-féle egyensúlyozó készülék a hajó nyugodt menetét biztosítja. A kényelmes kabinok, a változatos ízléssel berendezett társas helyiségek az utazást kellemessé teszik. Kérdezze a HAPAG számos barátját, miér, utaznak mindig a mi hajóinkon? Mert ígéreinket a valóság még messze felülmúlja...

Üdülési és látogatási utazások

AMERIKÁBA
minden időtartamban és árban

Mindig lól utazik a

Hamburg-Amerika Linie
hajóin

Információkkal szívesen szolgál a
Hamburg-Amerika Linie S.A.R.
képvisellete

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 9.

Bucuresti. 7: Reggeli hangverseny gramofonlemezeken. Ritmikus torna, háztartási tanácsok. Utána a hangverseny folytatása. Majd: tanácsok. 12: Ora strajerilor. 13: Időjelzés, időjárásjelentés, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. A Teodor Sibiceanu-zenekar játéka, Lia Craciunescu énekszámával. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18: Hangjáték. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi felolvasás. 19.17: Mandolinhangverseny, énekkísérettel. 19.55: P. Hanes felolvasása. 20.10: Vasile Jianu (fuvola), N. Radulescu (zongora). 20.35: A Victor Predescu-zenekar szórakoztató hangversenye. Közvetítés a tisztikaszinóból. 21: Em. Ciomac hangversenyismertetése. 21.15: Szimfónikus hangverseny. Vezényel: Ioan Perlea. Szünetben: 22.15—22.30: Hírek, sport. 23.10: Vegyes zene gramofonlemezeken. 23.45: Hírek a külföld számára francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A sztrégovai sirholt. (Felolvasás.) 11.45: A dohánvadás Indiában. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.10: Hanglemezek. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 16: Árfolyámhírek. 17.15: Háztartási tanácsadó. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Mit kezdjek három hold földön? 18.40: Régi magyar nvtányok. 20: Ribbentrop, német külügyminiszter. (Előadás.) 20.30: Sándor Erzsébet kamaraénekesnő énekel, zongorakísérettel. 21: Özv. Varga Ábrisa. Színjáték egy felvonással. Utána kb. 21.50: A lengyel rádió hangversenyének közvetítése. 22.50: Hírek, időjárásjelentés. 23.15: Bura Sándor és cigányzenekara. 23.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Beszélgetés. 0.45: Dorothy Latimer angol nyelvű előadása. 1.15: Hírek.

Budapest II. 18.10: Michele Fleta spanvol dalokat énekel. (Hanglemezek.) 19.30: Angol nyelvoktatás. 20: Magyar nóták. 21: Hírek. 21.20: Táncklemezek.

Kassa. 12.10: A vallomások Rákóczi. 12.35: Hanglemezek. 12.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.25: Budapest I. 16.25: Cigányzenekar. Közben 16.50: Hírek. 17.45—20: Budapest I. 20: Lakodalmi népszokások a Tatra alatt. 20.20: Hanglemezek. 20.30—21.45: Budapest I. 21.50: Cigányzenekar. 22.50—1.15: Budapest I.

Belgrad. 13: Lemezek 18.30: Népdalok. 19: Hegedűhangverseny. 19.30: Lemezek. 21: Trio. 22: Zenekari hangverseny. Fridl Frigyes budapesti karnagy vezényel. Magyar zeneművek. 23: Hírek. 23.15: Éttermi zene.

PÉNTEK, FEBRUÁR 10.

Bucuresti. 7: Reggeli hangverseny gramofonlemezeken. A műsorban a következő zeneszerzők művei: R. Strauss, Millöcker, Zeller, Freudendorfer. Utána: ritmikus torna, háztartási tanácsok, majd a hangverseny folytatása. Gyógyászati tanácsok. 12: Vegyes zene gramofonlemezeken. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: A rádió zenekarának a hangversenye. Vezényel: Ion Ghiga. 13.50: Gica Petrescu román dalokat énekel. 14.10: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekarának hangversenye. A műsorban a következő zeneszerzők művei: Waldteufel, Godard, Suppé, Paschill. 15.10: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar fuvós-hangversenye. 19: Felolvasás. 19.15: A Puccini zenéje. 19.50: Rádió-egyetem. 20.35: Karcini: „Hillangó kisasszony”. Szünetben (21.35—22): Hírek, sport. (22.50—23.05): Hírek. 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Ósi fegyverek. (Felolvasás.) 11.45: Az öregember táplálkozása. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.10: Az 1. honvédegyezred zenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Magyar Imre és cigányzenekar. 15.35: Hírek. 16: Árfolyámhírek. 17.15: A rádió diákfelőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Táncklemezek. Közben 18.45 Sportközlemények. 19.20: Selmec három élete. 19.50: Csorba Gyula és cigányzenekara. 20.55: A rádió külügyi negyedórása. 21.10: Az Operaház előadása. Tristan és Isolda. (II. és III. felv.) A II. felvonás után

kb. 22.20: Hírek, időjárásjelentés. Az előadás után kb. 23.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Jazzzenekar. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Tristan és Isolda. (I. felv.) Az I. felvonás után kb. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.25: A rádió szalonzenekara.

Kassa. 12.10: „A könyv a legjobb barát.” 12.30: Hanglemezek. 12.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.25: Budapest I. 16.25: Radnóthy Éva énekel, zongorakísérettel. 16.50: Hírek. 17: „Verchovina” balajaja együttes műsora. 17.45—18.10: Budapest I. 18.10: „Régi felvidéki költők.” 18.50—1.15: Budapest I.

Beograd. 13: Népdalok. 13.45: Lemezek. 17.45: Népzene. 18: Népdalok. 18.30: Miloszávjevics énekesnő. 19.15: Lemezek. 21: Zágráb. 21.30: Hangjáték. 23.15—23.45: Lemezek.

Leleplezték a kivándorlók nagyváradi hiénáját

Nagyváradról jelentés: Az ügyészség család magt vádjáról bocsátott ki Mózes András Saguna-ucca 18. szám alatti lakos ellen. Mózes Andrást, aki egyébként üveges iparos, annak idején másfél évi börtönrre ítélték tiltott határ-átlépés miatt. Az üveges most a kivándorlási üzletágra vetette rá magát. Megjelent olyan személyeknél, akikről feltette, hogy szívesen kiutaznának Palesztinába s tiz-tizenöt ezer le-ért felajánlotta, hogy beszerzi számukra a szükséges okmányokat és igazolványokat. Miután a megállapodás létrejött, előleget vett fel s hozzálátott az okmányok megszerzéséhez.

A rendőrség tudomást szerzett a gyanús fizelmekről s letartóztatta Mózes Andrást. A vizsgálat megállapította, hogy Mózes ügyfelei nek a bucarestij angol követség Edward Wilson nevű főtisztviselőjének levelét mutatta fel s ezzel bizonyította összeköttetését az illetékes körökkel.

Kiderült, hogy Edward Wilson a valóságban nem is létezik. A vizsgálat folyik.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 ei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST NYER

Keresek azonnali belépésre, vagy 15-re megbizható főzítőmú mindenest két-taga családnhoz. Cim a kiadóban.

Fizetőleány, elsőrendű munkaerő felvétetik. Schön Anna kalapszalonn. Strada Vasile Goldis 1.

Szobaleányt jó fizetéssel alkalmazok. Cim a kiadóban. 711

Periék főzítő és egy jobb mindenes szobaleányt keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóban. 710

OKTATÁS

Elemista, vagy I. és II. gimnazista tanulók oktatását vállalom. Mandel Ervin. Str. N. Filipescu 23.

LAKÁS

Háromszobás, újonnan festett uccai lakás azonnala is kiadó II. emeleten. Piatá Avram Iancu 5—6.

Uri magánház: összkomfort, háromszoba, hall, mellékhelyiségek, május 1-re kiadó. Bővebbet Str. Episc. Ciorogariu 14. 674

Négy és háromszobás, erkélyes, fürdőszobás lakás május elsejére, egyszoba, alkovos, fürdőszobás garconlakás azonnala kiadó Piatá Avram Iancu 10. alatt. 562

Str. I. G. Duca 20. sz. alatt háromszobás, teljesen modern urilakás május 1-re kiadó. Bővebbet a házielügyelőnél. 712

Négy szobás, összkomfortos lakás május 1-re, esetleg hamarabb is kiadó. Megtekinthető délelőtt 11—1-ig, délután 3—5-ig. Str. Cosbuc 14. 708

Új házban egy négy- és kétszobás, összkomfortos lakás május elsejére kiadó. Str. Oncu 18. 658

Kiadó kétszobás, fürdőszobás, magasföldszintes, tiszta udvari lakás május 1-re. Str. Stroescu 7. 675

Strada Iosif Vulcan No. 4a. sz. alatti 5 szobából és mellékhelyiségekből álló kertes magánház május 1-től kiadó. Felvilágosítást ad dr. Kállai, Strada Horia No. 4., délután 4—6-ig. 702

Modern háromszobás lakás március elsejére, modern négy szobás lakás május elsejére kiadó. Bulev. Carol 70. 679

Háromszobás, erkélyes modern lakás kiadó májusra. Bulev. Carol 37. 677

Gyárhelyiség a belváros kellős közepében kiadó. Cim a kiadóban. 560

VÉTEL - ELADÁS

Jókarban levő szmoking eladó. Lázár. Str. Eminescu 17., I. em. 591

Eladó egy jókarban levő Szepeffy-féle mély gyermekkosci. Megtekinthető a déli órákban Mircea Stănescu-ucca 5. szám alatt. 614

Szepeffy-féle mély gyermekkosci kifogástalan állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Modern, komplett díő-ebédlőbutor jutányosan eladó. Felvilágosítás: Róna előnyomda. Str. Metianu 4. sz. 703

Keresek megvételre 50 drb. tonet, vagy hajlítói székot, sürgősen. Comisio biz-üzlet. Dacia-kávéház mellett. 704

TISZTA, MOSOTT RONGYOT
megvételre keresünk.
Cim a kiadóban.

Perzsaszőnyegek, valódi keleti 2x3 szasz, selyem bokhara, afgán összekötőköltözés miatt eladók. Comisio biz-üzlet. Dacia-kávéház mellett. 705

INGATLAN

Eladó Pankota föterén levő üzletház, melyben évtizedek óta tölmenő vendéglő van. Ugyanott egy stráfkocsi is. Irányi Mór, Pankota. 616

Háromszobás magánház nagy telekkel, gazdálkodásra alkalmas, eladó. Cim a kiadóban. 709

Kitka

alkalmi hazeladás

Belvárosi földszintes bérház. 1x3 és 3x1 szoba, mind fürdőszobás lakásokkal, nagy gyümölcsösökkel. 54.000 lei bérjövédellel. Áron alul 480.000 leiert eladó. Megbizott:

Kiss Lajos „URANUL”
Ingatlanirodája, Str. Horia 2
II. em. Telefon: 18-21.

KÜLÖNFÉLÉK

Kombinált modern butort

teljes lakásberendezéseket, briliáns-köveket, szőnyeget veszek sürgősen megbízóim részére.

Nagy választékban kaphatók modern ebédlők, hálók, keleti és beföldi szőnyegek, recamié, konyha, velencei csillár, Pataky-kép stb.

Zálogkölcsonöket közvetítünk a timisoarai zálogházba, előleget nyújtunk.

Zalogcéduláját megveaszük. Tempo bizományi-tizlet, Fischer Előpalota.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcim: „Hungariotei”.

Legújabb jelentéseink:

„Már szembenézhetünk az ellenséggel“

— mondotta az angol légi haderő helyettes főparancsnoka

London. (Rador.) Az angol légi haderő helyettes főparancsnoka a tisztelőre rendezett banketten a következőket jelentette ki: — Elég volt a meghátrálásból, most már

szembenézhetünk az ellenséggel. Az angol légi haderő most már jóval erősebb, mint szeptemberben volt és fejlődése állandósult.

Katonai intézkedéseket tett a Szovjet a Távolkeleten

Tokió. Megbízható hír szerint a Szovjet katonai intézkedéseket tett és ezek kapcsolatosak a japán parlament határozatával, amelyben felszólítja a kormányt, hogy a japán hálszati jogokat minden körülmények között védje meg. A szovjet távolkeleti hajóhadának

Vladivosztokban állomásozó vezetősége mellett külön katonai tanácsot állítottak fel. — Moszkva különben hivatalosan is bejelentette, hogy a szovjet hadihajói löni fognak minden japán hajóra, ha az szovjet vizeken megjelenik.

Podmaniczky Félix báró inzultált egy rendőrt, — statáriális bíróság elé állítják

Budapestről jelentik: Báró Podmaniczky Félix, filmrendező, akinek a filmgyártásba való bekapcsolódását a magyar lapok csak néhány nappal ezelőtt nagy meglepéssel könyveiték el, súlyos botrányt provokált szerdán hajnalban. Egy német rendszámú autó bizonytalanul hajtott az Attila-teremen, mire egy rendőr megállította és igazolásra szólította fel a két utast. Ezek nekiestek a rendőr-

nek és ütni kezdtek. Megbilincselve állították elő őket a rendőrségre és itt derült ki, hogy az egyikük báró Podmaniczky Félix. Miután Magyarországon jelenleg statárium van és az ilyen ügyek is a rögtönítélő bíróság hatáskörébe tartoznak, ők lesznek az elsők, akik ügyét a statáriális bíróság fogja tárgyalni.

Páris és London Franco elismeréséről tárgyal

Anglia hajlandó Franconak segíteni Minorca sziget elfoglalásánál

Róma. Mint ismert, a spanyol köztársaságok legtöbb vezetője napokkal ezelőtt elmenekült Spanyolországból és ezek most francia területen tartózkodnak. A Stefani ürvnökség diplomáciai szerkesztője erről a következőket írja: — Nyilatkozatok, cikkek és felelős személyiségek írásaikban hangsúlyozzák, hogy Franciaország nem engedi meg a maga területén egy idegen hatalom működését. Ez megfelel a nemzetközi szabályoknak. A hangulat azonban mégis az, hogy a haldokló marxista kormány ideiglenes jelleggel Perpignanba helyezte át székhelyét, ahol a köztársasági miniszterek és vezetők egész sora tartózkodik. Hozzájárul ehhez, hogy

a menekült köztársasági hadsereg, amelynek száma 100.000-re tehető, szintén Franciaország területén talál menedéket. Mindez lehetőséget hagy nyitva arra, hogy Délfranciaországból veszélyeztesse a nemzetieket és a spanyol marxista kormány rendelkezésére álljon. Ez a helyzet abnormalis és ez teszi természetessé azt, hogy Franco kormánya kitar-

álláspontja mellett, tovább folytatja a harcot, míg a marxisták feltétel nélkül meg nem adják magukat.

Páris és London között diplomáciai eszmecsere folyik a spanyol nemzetiek hivatalos elismerése tekintetében. A köztársasági spanyolok kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek Francoék elismerésének megállítására és ennek tudható be, Negrin, a köztársasági kormány miniszterelnökének az az elhatározása, hogy

a reménytelen küzdelmet Spanyolország közvéleménye részben tovább folytatják.

A Journal londoni értesülése szerint, angol részről mindaddig nem ismerik el Francoékat, amíg a spanyol területet az önkéntesek teljesen el nem hagyták.

A Matin szerint Paris és London közölték mindkét spanyol féllel, hogy

a nyugati nagyhatalmak a fegyverszünet megkötése érdekében hajlandók érdemben felajánlani jószolgálatukat.

Az olasz önkéntesek elhagyják Spanyolországot a végső győzelem után

Anglia Páris hozzájárulásával közölni fogja Francoval, hogy hajlandó a köztársaságiak kezén lévő Minorca sziget megszállását megkönnyíteni. Franco tábornok állítólag kedvezően fogadta ezt a javaslatot. Az Oeuvre szerint Franco már közölte Londonnal a Minorca sziget elleni katonai akció megindítását. Hozzátette, hogy Londonnak nincs oka nyugtalanságra, mert a győzelem kivívása után az összes idegen önkéntesek elhagyják Spanyolország területét. Hír szerint

Mussolini miniszterelnök is diplomáciai úton közölte Londonnal, hogy önkéntesei a végső győzelem után elhagyják Spanyolországot. A Daily Telegraph szerint Franco a legrovidebb időn belül vissza akarja állítani Spanyolországban a királyságot.

A francia lapok részletes cikkeket közölnek a spanyolországi menekültek elhelyezéséről. Hangoztatják, hogy az argilj gyűjtőtábor nem tudja befogadni az összes spanyol menekülteket. A táborban az eredeti tervek szerint több százezer embernek kellett volna fedél alá jutni. Baj azon-

ban, hogy a tábor még nem készült el és a barakkok épülés alatt állanak. Eddig ebben a gyűjtőtáborban csak 60.000 embert tudtak elhelyezni, de ezek egy része is kénytelen szabad ég alatt a földön táborozni és a tábornok annyi fája sincs, hogy tüzet gyújthassanak. Azt kérdezik a lapudósítók, hogy mi történik akkor, ha megérkezik az a kétszázezer menekült, akiknek jöveteléről még szó van.

A határról érkezett jelentések szerint a menekültek özönlése tovább tart. Az egyik kisebb határmenti községnél ma reggel 3000 menekült érkezett, de ezek holnapra még 16 ezer menekült jövetelét jelezték. Egy másik helyen az utóbbi huszonegy óra alatt 30.000 menekült lépte át a határt. Cerberéből érkezett jelentés szerint az éjszaka 60 vasuti kocsi érkezett oda ágyakkal, gépfegyverekkel és különféle hadiszerekkel megrakva. A francia—svájci határra szerdára virradó éjszaka 300 menekült érkezett Spanyolországból főleg asszonyok és gyermekek. A svájci hatóságok ezeket egy gvár helyiségében helyezték el.

Angol hajózási körökben megbeszélés tárgyát képezi, hogy milyen szerep juthat az angol flottának Spanyolország pacifikálásánál. Különösen Minorca szigete képezi a megbeszélések tárgyát. Anglia nem ellenezné, ha a nemzetiek megszállnák Minorcat, az egyetlen Baleari szigetet, mely még nincs birtokukban, de csak azzal a feltétellel, ha ennél a katonai operációnál távol tartanak minden idegen elemet. Ha ebben a tekintetben meggyőzés létesülne, úgy

Anglia hajlandó egy hadihajót Franco rendelkezésére bocsájtani, hogy a szigetet elfoglalhassa.

A Jour londoni értesülése szerint Burgos és London között megbeszélések folynak, amelynek során Franco közölte volna, hogy nem türi Spanyolország szuverenitásának bármilyen korlátozását katonai, vagy politikai egyezmények révén a polgárháború befejezése után. Ezzel szemben Franciaország és Anglia hajlandók az újjáépítés munkájában segítségére lenni. Az angol kormány a spanyol kormány elismerését két feltételtől teszi függővé:

1. Az idegen csapatok visszavonása.
2. A menekültek kérdésének emberséges megoldása.

A Stefani iroda jelentése szerint a nemzetiek a mai nap folyamán elérik Puigcerdat és ezzel a francia határig nyomulnak előre. Katalonia egész területén hallgatnak a köztársasági csapatoknak az ágyú és gépfegyverei ami azt a benyomást kelti, hogy a nemzetiek előnyomulása befejeződött.

Negrin Franciaországba érkezett

Páris. Rador. Negrin spanyol köztársasági miniszterelnök szerda délután 2 óra 20 perckor Lovertusnál francia területre lépett. A miniszterelnök társaságában volt Rojo tábornok, a nagyvezérkar főnöke, Cordon ezredes, államtitkár, Matols ezredes és még több magasrangú katonatiszt. A spanyol köztársasági kormány feje nem volt hajlandó nyilatkozatot adni.

Halálra ítélték

Prchala tábornok merénylőjét

Prága. Huszti jelentés szerint Rusztyákot, a lengyel hadsereg szökevényét, aki tudvalévőleg Prchala tábornok ellen gyilkos merényletet kísérelt meg, rögtönítélő bíróság elé állították, mely halálra ítélte.

Schacht dr. Indiába utazik

Berlin. Rador. Erősen tartja magát az a hír, hogy dr. Schacht rövidesen hosszabb utazásra Indiába távozik, ahová néhány barátja hívta meg. Nincs kizárva, hogy ezt az alkalmat felhasználja és ellátogat a Távolkeletre is. Azok a híresztelések, amelyek szerint Schacht dr. a német export kiszélesítése ügyében utazik keletre, nélkülöznek minden komoly alapot.

Legújabb sport!

A bucuresti-i asztalitenisz mérkőzések eredménye

Bucurestiből jelentik: Ma bonyolították le a fővárosban Bucuresti és Budapest városok közötti válogatott asztalitenisz mérkőzést, amelyet a vendégek 5:2 arányban nyertek meg. Eredmények: Soós—Erős 21:19, 19:21, 22:20. Erős kiváló játékokat nyújtott és többször nyiltszíni taptot kapott Adelstein — Sipos 20:17, 21:12. Till—Naumescu 21:18, 21:14. Soós, Till—Erős, Naumescu 21:14, 21:15. Till—Erős 21:17, 16:21, 21:18. Adelstein, Erős—Sipos, Soós 20:22, 21:17, 21:14. Soós—Naumescu 22:20, 21:11. A mérkőzéseken, amelyek ünnepléses külsőségek között zajlottak le, megjelent Bárdossy bucuresti-i magyar követ, Plagino, az UFSR elnöke, Neagu Boerescu és mások. A bucuresti-i versenyzők a három nap óta tartó versenyek következtében fáradtan mozogtak, ennek ellenére szépen küzdöttek.

A jégkorong világbajnokság

Zürichből jelentik: A jégkorong világbajnokság elődöntőjében szerda délután Németország 1:0 (0:0, 0:0, 1:0) arányban legyőzte Angliát. Bazelben Lengyelország 5:3 (1:1, 2:0, 2:2) arányú győzelmet aratott Magyarország csapata felett. Vigaszdij mérkőzésen Bazelben Olaszország 2:0 (0:0, 0:0, 2:1) arányban győzött Németalfölddel szemben.